

veto

onafhankelijk studentenblad

jaargang 46 nummer 5
25 november 2019
tweewekelijks blad
erkenningsnummer p706128
afgiftekantoor Leuven

PB-PP B-02817
BELGIE(N) - BELGIE

Culturele geelzucht

DOSSIER

Cultuurorganisaties
machteloos

ONDERZOEK

Duurzaamheids-
rapport mist ambitie

NAVRAAG MET JESSA WILDEMEERSCH

'Mijn hemel
ontbreekt'

Een zevende jaar na ASO	4	ONDERWIJS
De bevroering van studentenaantallen	6	ONDERWIJS
Huizen van metaalafval	8	ONDERZOEK
Bladeren blazen	9	KORTVERHAAL
Het duurzaamheidsrapport van KU Leuven mist ambitie	10	ONDERZOEK
Cultuursubsidies	12	DOSSIER
Over politieke correctheid	19	SPLINTER
Vetoquiz	20	BEELD
Taiwan en zijn roep om onafhankelijkheid	22	INTERNATIONAAL
Beeldvorming van de student	24	SOCIAAL
Engelstalige opleidingen	26	INTERNATIONAAL
De Weegschaal: chocoladebroodjes	28	STUDENT
De Mosterdpot: SCHIK	30	CULTUUR
Opruimbedrog	31	CURSIEFJE
Jessa Wildemeersch: 'We zitten met beleidsmakers die niet meer in de spiegel willen kijken'	32	NAVRAAG

CARTOON VAN DE WEEK

door [Anne-Leen Declercq](#)

sorry
de subsidies
waren op.

EDITORIAAL

Rubens in 2019

Een Vlaamse canon, vroeg de N-VA in haar onderhandelingsnota voor de regeringsvorming. Een lijst met de grote namen van de Vlaamse cultuur die zich eeuwenlang in onze kleine regio konden ontwikkelen. We schrijven drie maanden later en de partij bespaart 60 procent op culturele projectsubsidies. Subsidies bedoeld om onafhankelijke, vernieuwende projecten mogelijk te maken.

'We besparen niet, we maken keuzes,' klinkt het, 'want het nominaal budget blijft hetzelfde'. Keuzes voor onze geschiedenis, voor bakstenen en gevestigde namen. Dat is het probleem: dat de uitsluiting van een nieuwe generatie kunstenaars een keuze is. Geen pijnlijke realiteit omdat er 'geen alternatief' is. Geen *collateral damage* voor andere broodnodige investeringen.

'We zetten in op organisaties die excelleren', zegt parlements lid Marius Meremans in deze krant (p. 13). 'Dat is hard', weet hijzelf. Alleen wie de opperste kwaliteitsstandaard haalt, kan overleven. Een Rubens, die mag in de Vlaamse canon. Maar Rubens leefde in een tijd waarin de grote kunstenaars aan de hoven werden ontvangen als gelijken. Zijn excellentie werd ontwikkeld onder de vleugels van koning Filips III van Spanje zelf. Door als jongeman in Madrid de tijd te krijgen om de werken van Titiaan te bestuderen en te kopiëren, werkte hij zichzelf op tot een van de groten.

Vlaanderen kan op die manier een mecenas zijn voor haar jonge makers. Ze kan ervoor zorgen dat onze kleine regio de ruimte krijgt uit te stijgen boven zichzelf. Dat is 'een sterk Vlaanderen': een Vlaanderen met een kunstenveld waarin de grote, middelgrote, kleine huizen en individuele makers elkaar wederzijds versterken. Als je veilig wegkruipt in welvarend Vlaanderen zonder die blik open te trekken naar wat niet hier en nu opbrengt, dan kruipt de kunst mee weg.

Als een minister beslist om 60 procent te knippen in projectsubsidies, dan kiest hij ervoor te knippen in het zaaiveld, zoals Steven Vandervelden, directeur van het STUK, het verwoordt. Daar kun je in knippen zonder dat dat meteen zichtbaar is. Maar je oogst zal schraller zijn dan ooit. Onze generatie van creatief aanstormend talent draagt daar de gevolgen van. Alleen zijn dat voor Jambon zorgen voor later. Een toekomst is niet nodig, als we maar een verleden hebben. In 1302 kunnen blijven leven.

Je kunt je geld weg halen van de jonge kunstenaars ten voordele van je veilig Vlaanderen. Het geld van de kunsten herbestemmen naar een leger, zoals iemand Churchill zou voorgesteld hebben in oorlogstijd. Maar het antwoord van een echt staatsman luidt dan: 'Waar vechten we dan voor?' ☺

Ana Van Liedekerke is hoofdredacteur. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

Weyts' zevende jaar na aso bestaat al

Vijf Vlaamse scholen bieden al de richting Bijzondere Wetenschappelijke Vorming aan. Minister Weyts' beleidsnota had het juist over de invoering van zo'n schakeljaar als universiteitsvoorbereiding.

door [Tijs Keukeleire](#)

Zaterdag 16 november viel het gezamenlijke onderwijsveld uit de lucht: minister Weyts kondigt een optioneel schakeljaar aan na het aso om de slaagcijfers op te krikken. Tal van media pikten het nieuws op. Het kabinet had zelf niet actief gecommuniceerd over de maatregel, die verborgen in twee zinnen in de beleidsnota van de minister zat.

'Ik ben nog niet overtuigd dat dit de grote nood is voor het hoger onderwijs'

[Tine Baelmans](#), *vicerector Onderwijsbeleid*

Een 'naamloos leerjaar' bestaat al voor studenten uit praktische richtingen. De minister wil dit verbreden, een idee dat nog nauwelijks op tafel had gelegen. Bovendien bestaat het schakeljaar al voor studenten die hun wiskundig-wetenschappelijk profiel willen bijspijken.

Eén klas in Leuven

Atheneum De Ring in Leuven is een van de vijf Vlaamse aanbieders. 'Wij hebben één klas, met 21 leerlingen', zegt medewerker Lotte Bogaerts. 'Meer studenten kunnen we niet toelaten, want daar hebben we de capaciteit niet voor.' De leerlingen krijgen er onder andere zestien uur wiskunde per week.

De leerlingen komen uit verschillende aso- en tso-richtingen met maar een beperkte hoeveelheid wetenschappen en wiskunde. Zij gebruiken het jaar vaak als voorbereiding op de gangsexamens van Geneeskunde of de Koninklijke Militaire School. 'De meeste leerlingen zijn achttien of negentien, maar vorig jaar was er ook een leerling van rond de veertig', aldus Bogaerts.

© Anne-Leen Declercq

Bijzondere Wetenschappelijke Vorming bereidt uiteraard enkel voor op wetenschappelijke studies. Een student die bijvoorbeeld te weinig achtergrond heeft om Taal- en letterkunde te studeren, kan nog niet in een schakeljaar terecht.

'Duurste onderwijsniveau'

Richtingen als Bijzondere Wetenschappelijke Vorming verbreden is een mogelijke optie, meldt minister Weyts via zijn woordvoerder. Er wordt overlegd met het onderwijsveld. Het enige wat helemaal vaststaat, is dat het schakeljaar op het niveau van het secundair wordt ingericht.

'Ik stel me de vraag of er geen nuttigere maatregelen zijn'

[Elisabeth Meuleman](#), *Vlaams Parlementslid (GROEN)*

De redenering daarachter is niet helemaal duidelijk. In principe zou het volwassenenonderwijs ook geschikt kunnen zijn. Het niveau van het schakeljaar maakt uit voor het kostenplaatje: volgens pedagoog Pedro Debruyckere in *VRT NWS* is het secundair 'het duurste onderwijsniveau dat we hebben'.

Geen cijfermateriaal over noodzaak

Het schakeljaar is een maatregel tegen de dalende slaagcijfers van eerstejaarsstudenten. Studenten die de 'verkeerde' richting in het middelbaar volgden om hun dromen in het hoger na te jagen, worden daarmee geholpen. De vraag is hoe groot die groep is.

'Deze maatregel zal nuttig zijn voor een groep studenten,' zegt vicerector Onderwijsbeleid KU Leuven Tine Baelmans, 'maar ik ben nog niet overtuigd of dit de grote nood is voor het hoger

onderwijs. Ik wil me op evidentie baseren en heb nog geen cijfermateriaal gezien.'

Het kabinet kan niet direct die cijfers leveren: 'Er zijn veel oorzaken van studievertraging en dus vele manieren om die te verhelpen. We hebben nooit beweerd dat dit de enige en meest zaligmakende oplossing is voor de grote oorzaak van studievertraging.'

Volgens Louis Notte van de Vlaamse Scholierenkoepel loopt het eerder mis bij de overgang van secundair naar hoger. Maar op die verandering in planning, structuur en studeren moet al geanticipeerd worden in het hele secundair onderwijs – niet gebald in één jaar. Je verwacht wel dat je klaar bent na zes jaar.'

Prioriteit in besparingscontext?

Dit roept vragen op bij de oppositie. Voor Elisabeth Meuleman, Vlaams Parlementslid voor Groen, lijkt het schakeljaar niet meteen een prioriteit. 'De minister bespaart fors op het middelbaar. Ik stel me de vraag of er geen nuttigere maatregelen zijn.'

Een alternatief ziet Meuleman in de inrichting van *summer schools*: 'Dan zijn leerlingen in een zomer mee en verliezen ze geen volledig jaar.'

Voor Tine Baelmans is het maar de vraag hoeveel het schakeljaar zal kosten: 'Dit is niet noodzakelijk een grote investering, als je gericht investeert per regio bijvoorbeeld.' Baelmans waarschuwt wel voor juist een bijkomende studievertraging.

Meuleman sluit zich daarbij aan: 'Het schakeljaar mag geen vereiste worden voor hogere studies. Daarmee ontloopt de universiteit de verantwoordelijkheid om eerstejaars te ondersteunen en het secundair om alle eindtermen te halen.'

Daarom is Meuleman niet volledig ontevreden met het huidige voorstel. Een optioneel zevende jaar biedt kansen en werpt geen nieuwe drempels op. 'Daar hadden we wel voor gevreesd, bijvoorbeeld door de algemene uitrol van bindende toelatingsproeven.' ☺

Onderwijskortjes

door [Tijs Keukeleire](#)

Campuskrant stopt ermee

Deze maand verschijnt de laatste Campuskrant, het maandelijks nieuwsblad van de KU Leuven. In de plaats komt meer digitaal nieuws en een magazine, dat drie tot vier keer per jaar zal verschijnen. Er zal meer gericht worden op het internationale netwerk van de universiteit. Het magazine zal misschien deels in het Engels zijn, maar dat staat nog niet vast. De Campuskrant werd in 1990 opgericht onder impuls van toenmalig rector Roger Dillemans, volgens velen als tegenwicht voor de kritische studentenkrant veto.

Zie [veto.be](#) voor meer

28,08%

28 procent van de proffen (Zelfstandig Academisch Personeel) aan de KU Leuven is vrouw. Aan geen enkele universiteit is dat meer dan dertig procent. De KU Leuven doet het beter dan de UGent en de UAntwerpen, maar slechter dan de UHasselt en de VUB. Opmerkelijk: bij de deeltijds tewerkgestelde proffen is 32 procent dan weer vrouw. Dat staat in de jaarlijkse Personeelsstatistieken van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, op basis van het telmoment op 1 februari 2019.

Campus De Nayer kan uitbreiden

Campus De Nayer in Sint-Katelijne-Waver, dat in 2030 duizend extra studenten verwacht, kan uitbreiden. De gemeente gaat aan de slag met de visie die bewoners KU Leuven en Thomas More Hogeschool samen uittekenden. De technologie- en ingenieursstudenten zitten al sinds 1982 in het gebouw. Het gebouw is sterk verouderd. De KU Leuven wil zijn toegepaste onderzoeksactiviteiten er verder uitbouwen.

Faculteiten krijgen geen extra geld voor extra studenten

De percentages voor de geldverdeling tussen de meeste faculteiten en departementen liggen al minstens zeven jaar vast. Rector Luc Sels: 'We gaan dit nog niet direct herbekijken.'

door [Tijs Keukeleire](#)

Meer studenten, meer geld? Al sinds 2012 is dat niet meer het geval voor de meeste faculteiten en departementen van de KU Leuven. Uitzondering is de campusfinanciering en de groep Biomedische Wetenschappen (*die de faculteiten Geneeskunde, Farmaceutische en Bewegings- en Revalidatiewetenschappen bevat, red.*).

Fnuikend op lange termijn

De bevroering heeft heel wat gevolgen. In principe zorgt hij voor stabielere inkomsten voor faculteiten. Maar zij weten niet wanneer precies een ontgooiing zal plaatsvinden. Op lange termijn neemt dat stimulansen weg om nieuwe dingen te doen, hoort Veto.

Een decaan weet niet wanneer een ingrijpende maatregel hem iets zal kosten, en ook niet hoeveel. De bevroering die zekerheid zou moeten bieden, doet soms juist het omgekeerde.

'Je kan ook niet voor de eeuwigheid bevroeren'

[Luc Sels, rector](#)

Rector Luc Sels zegt dat weinig omgevingen zo voorspelbaar zijn als een universiteit: 'Niemand hoeft zich veel zorgen te maken over onvoorspelbaarheid of onzekerheid. Allocatie en herallocatie gebeuren altijd met de nodige omzichtigheid.'

'Gratis' keuzevakken

Wat nefast lijkt aan de huidige bevroering, is dat samenwerking tussen faculteiten niet wordt

beloond. Wanneer een faculteit een nieuw (keuze)vak aan een andere faculteit aanbiedt, krijgt die daar geen geld voor in de plaats. Nochtans kan zo'n vak wel wat kosten.

Dat verhaal heeft nog een staartje, want de campussen hebben wel vloeiende financiering. Vakken van collega-faculteiten vragen binnen Leuven is dus 'gratis', buiten Leuven moet de portemonnee worden bovengedaald.

'Ik zie geen gebrek aan samenwerking, wel integendeel', reageert rector Sels. 'Dat zie ik eigenlijk maar onder één omstandigheid: als een discussie rond de verdeling van middelen loopt.' De verkramping tijdens een allocatieoefening is voor de rector een groter kwaad dan de tijdelijke bevroering.

'Taart groter maken'

De rector verkondigde tijdens zijn campagne in 2017 dat hij rust wou in de universiteit. Vanuit dat oogpunt stelde hij geen grondige herallocatie van

de middelen in het vooruitzicht.

'In die discussies kruipt veel energie', zegt Sels. 'Ik heb zelf als decaan een aantal allocatierondes meegemaakt. Vanaf je daarmee start heb je geen ruimte meer voor andere initiatieven. Deze termijn zijn we bezig met de universiteit te wapenen voor de toekomst.'

In de eerste plaats wil de rector de taart groter maken: hoe performanter en toekomstgericht

de universiteit, hoe groter de gezamenlijke inkomsten worden en hoe meer er is om te verdelen.

'Uiteraard is allocatie belangrijk', zegt de rector. 'Je kan ook niet voor de eeuwigheid bevroeren. Als we de taart eenmaal groter hebben gemaakt, gaat een herallocatie ook makkelijker aanvaard worden. Dat is gebleken bij de toewijzing van de extra middelen aan de faculteiten de voorbije twee jaar.'

Ontgooiing pas na 2023?

Vlaamse parameters bepalen hoeveel geld de KU Leuven van Vlaanderen krijgt. Hoe beter de faculteiten/departementen scoren op die Vlaamse parameters, hoe meer geld de universiteit dus krijgt.

Negen faculteiten krijgen nog steeds geld op basis van hun scores uit 2011

Door de bevroering is dat nu niet zo: de negen faculteiten van de groep Humane Wetenschappen krijgen nog steeds geld op basis van hun scores uit 2011, bijvoorbeeld.

Momenteel worden meerdere financieringsmodellen op Vlaams niveau herzien. Een belangrijke reden om het interne allocatiemodel nu niet te hertekenen voor de rector: 'Dit is echt niet het moment daarvoor. Eerst moet het op het hoger niveau duidelijk worden, zodat we ons intern model daaraan kunnen aanpassen.'

Minister Weyts kondigde in zijn beleidsnota aan dat hij in 2023 klaar wil zijn met een 'evaluatie' van het financieringsmodel. Indien de universiteit blijft wachten op het Vlaams niveau, zal een ontgooiing dus minstens tot 2023 duren.

Meer werk voor hetzelfde geld

Hoewel de verdeling niet is herbekeken, zijn nieuwe middelen de voorbije jaren wel telkens verdeeld op basis van actuele data. 'Het klopt dus niet dat er een volledige bevroering is geweest. Er zijn heel wat bijkomende middelen aan alle faculteiten toegekend, op basis van daaraan aangepaste parameters', zegt Luc Sels.

'Dit is geen verhaal van interne strijd'

[Luc Sels, rector](#)

Toch blijft het principe ongewijzigd. Waarom zou een groeiende faculteit nog moeite doen om nieuwe studenten aan te trekken? Dat betekent meer werk voor hetzelfde geld.

De rector vindt dat een heel foute redenering. 'Dat betekent dat men het economisch model niet begrijpt. De nieuwe middelen die er zijn bijgekomen de voorbije jaren, zijn een gevolg van een ge-

zamenlijke inspanning van alle faculteiten. Dit is geen verhaal van interne strijd.'

De rector zegt dat een faculteit als Geneeskunde, die een spectaculaire groei heeft gekend, een bijkomende impuls heeft gekregen. 'En tegelijk kregen andere faculteiten niet minder. Ik wil elke faculteit aanzetten om zich in te schrijven in het huidige strategisch beleid. Dat doe je niet door geld af te nemen.'

Biomedische Wetenschappen

In de eerste plaats zit de verdeling van het geld vast tussen de drie groepen (*Humane Wetenschappen, Wetenschappen en Technologie en Biomedische Wetenschappen, red.*). Die groepen beslissen zelf hoe ze dat geld intern verdelen over hun faculteiten/departementen.

De groep Biomedische Wetenschappen is de enige groep die nog steeds om de vier jaar de verdeling herbekijkt. Groepsbeheerder Annelies Sterckx: 'We kijken dan naar de performantie van de hele organisatie, met aandacht voor leefbaarheid. We dragen goed zorg voor onze entiteiten.'

Bij de collega's van Wetenschappen en Technologie is de voorbije jaren de interne verdeling niet herbekeken. 'In onze groep willen we niet voortdurend met financieringspunten elk depar-

'Enige solidariteit is nodig'

[Martine Van De Voorde](#) *groepsbeheerder Wetenschappen en Technologie*

tement doorlichten', zegt groepsbeheerder Martine Van de Voorde. 'Als je dat zou doortrekken zouden bepaalde opleidingen niet meer bestaan. Enige solidariteit is nodig.'

Twee winnaars, veel verliezers

Bij de groep Humane Wetenschappen wordt ook niet herverdeeld zolang universitair niets verandert. De faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen en de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen zouden vermoedelijk het meest baat hebben bij een ontgooiing, maar dit zou dan steeds ten koste gaan van sommige andere faculteiten binnen de groep.

'Daarom wordt er op ons groepsbestuur niet over een herallocatie gepraat', zegt groepsbeheerder Jesse Stroobants. 'De bevroering is gebaseerd op solidariteit.' ☞

KU Leuven ontwikkelt nieuw soort cement uit toxisch bouwafval

Aan KU Leuven wordt onderzoek gedaan naar het verwerken van toxische afvalstromen van metalen. Een mogelijke oplossing is een nieuw soort cement, waar het team over twee jaar een huis mee wil bouwen.

door **Benno Debals**

Duurzaamheid is meer dan een Dopperflles meenemen of de verwarming een graadje lager zetten. Een circulaire economie is daar ook deel van, een aspect waar de SREMat onderzoeksgroep sterk op inzet. Die groep is gespecialiseerd in het transformeren van afvalstromen - vooral van de metaalsector - in bouwmaterialen. Hun doel is om bedrijven te helpen inzetten op deze nieuwe, duurzame transformaties van productieafval.

160 miljoen ton afval

Michiel Giels, doctoraatsstudent binnen de SREMat groep, focust op de afvalstromen van aluminium, een van de meest geproduceerde metalen ter wereld. Hij legt uit welke problemen het ontginnen van aluminium met zich meebrengt: 'Door het aluminium uit bodems te halen, wordt een gevaarlijke restfractie gecreëerd, die wordt gedropt in grote stortplaatsen. Dit zijn gigantische vijvers met zogenaamde rode modder, een extreem toxische en vervuulende substantie.' Wereldwijd wordt er jaarlijks 160 miljoen ton rode

modder geproduceerd en die volumes blijven toenemen.

Dit afval wordt aan de KU Leuven gemengd met additieven en verhit om een nieuw soort cement te creëren, een mogelijke vervanger voor het cement dat we kennen. Dit heeft positieve milieugevolgen, volgens Giels: 'We gebruiken slechts een beperkt volume natuurlijke materialen, waardoor er geen nieuwe mijnen geopend moeten worden. Dit nieuwe type cement is daarenboven CO2-neutraler, omdat we dit materiaal op lagere temperaturen verhitten en we bijna geen kalksteen, dat veel CO2 vrijgeeft bij verbranding, in het proces gebruiken.' Via een reeks verwerkingsprocessen wordt gegarandeerd dat de blokken geen toxische eigenschappen meer hebben.

Naast het reduceren van de afvalbergen proberen anderen binnen het overkoepelende Europese project ook zeldzame aardmetalen, zoals scandium, te winnen uit dit puin. Die zeldzame aardes worden enkel in China gewonnen, dat soms zijn markt sluit wegens tekorten. Daarom is het voor Europa een noodzaak om die materialen te kunnen recyclen.

Van olievert tot huizenbouw

Op wereldwijde schaal staat men nog niet zo ver in het verwerken van aluminiumafval. Globaal genomen wordt slechts 2-5% van dat afval gebruikt. 'In onze groep hebben we aangetoond dat je eigenlijk veel meer kunt gebruiken om er sterk beton van te maken', verduidelijkt Giels. 'Dat afval is heel breed toepasbaar, en ons doel is om er over twee jaar een huis mee te bouwen.'

SREMat wil het laboproces integreren in het industriële proces, om de industrie te helpen innoveren

'Omdat we geen natuurlijke materialen gebruiken, moeten er geen nieuwe mijnen geopend worden'

Michiel Giels, doctoraatsstudent SREMat

Om dat huis te kunnen bouwen, moet het productieproces wel nog verbeterd worden. Dat is het voornaamste huidige doel van de onderzoeksgroep. Typisch is fundamenteel onderzoek de enige stap die genomen wordt aan een universiteit, en worden industriële processen overgelaten aan de industrie. Maar SREMat wil meteen het laboproces integreren in het industriële proces, om de industrie te helpen innoveren. 'We nemen als het ware hun hand vast en zeggen: "Kijk, zo kan je het doen."' De groep werkt nauw samen met die industriële partners om zo een minder hoge drempel te creëren.

Het maken van beton is niet de enige verwerkingsmethode. Er kan ook verf worden gemaakt, want het rode materiaal kan dienst doen als superpigment. In keramiek wordt het afval gebruikt om betere temperatuurrestantie te kweken. Maar al deze toepassingen gebruiken slechts kleine percentages, grote volumes geraken dus voorlopig enkel als bouwmaterialen weg. Een laatste toepassing, die nog op jonge benen staat maar veelbelovend lijkt, is om die rode modder als straatfundament te gebruiken in plaats van zand. ☺

© Dit mag dan wel lijken op een of andere planeet, maar dit is een stortplaats van toxische rode modder, een neveneffect van aluminiumproductie

Kortverhalen zijn kleine vensters op andere werelden en gene gedachten en dromen. Om de twee weken biedt een schrijver ons een kijkje in de zijne of hare.

Bladeren blazen

De stad is nog stil.

De nacht sluimert als dikke mist boven de huizen, enkel blaadjes dwarrelen erdoorheen. Achter een venster knipt het licht aan.

Een vrouw gaat op de vensterbank zitten en drinkt haar thee. De lucht voelt fris en kalm. Onder haar is de stoep bezaaid met kleurrijke bladeren, fel in het schijnsel van de straatlantaarns. Ze bestrijken auto's, rioolroosters en vuilbakken. Niets is opgewassen tegen de roekeloosheid van de herfst, de achteloosheid die een vaste waarde zich kan permitteren. Even is de menselijke controle verbroken en heerst de natuur in de straten. Maar de mens is macht en onmacht is onwenselijk. Om de hoek komt een man met fluorescerende strepen. Met een bladblazer op de rug trotseert hij de straten, vastbesloten de orde te herstellen.

Het geraas vult de straat, zwelt op als een ballon. De bladeren wijken dansend uit. Ze draaien om elkaar heen en dwarrelen samen weer neer. Niet in staat onvoorspelbaarheid te omarmen, wordt die haastig ingetoomd. Uit angst voor anarchie wordt al het oncontroleerbare vermeden. Er is geen plaats voor hopen bladeren, schijnbaar een uiting van tomeloze emotie en wispelturigheid. Het toevallige (het mooie) van het leven wordt ontkend zodat de mens weloverwogen zijn routine kan hervatten.

Een kale straat blijft achter. De hemel wordt lichter en de stad ontwaakt. Ze heeft van de chaos niets gemerkt. Werkmensen in kostuum vullen de straten, lopen behendig om plassen water heen. De vrouw sluit het venster en gooit het theebuiltje weg. Ze is dankbaar voor de vroege morgen, de man blies met de bladeren al het schone weg. ☺

door *Joanna Wils*

Duurzaamheidsrapport KU Leuven toont stappen, maar mist ambitie

Voor het eerst in haar geschiedenis publiceert de KU Leuven een duurzaamheidsrapport. Het plaatst de neuzen in een richting, maar een voorloper is de KU Leuven nog niet.

door [Ana Van Liedekerke](#)

Een jaar na het einde van 2018 wordt het duurzaamheidsrapport 2018 gepubliceerd. Laat, geeft vicerector Duurzaamheidsbeleid Gerard Govers toe: 'Zoiets vraagt veel werk. Zeker omdat het de eerste keer was, was het een gezamenlijke zoektocht naar wie wat schrijft.' In het rapport worden doelstellingen en realisaties in verschillende domeinen opgelijst. Daarbij heerst een conceptueel geloof in sterke duurzaamheid, maar in de bedrijfsvoering is een doorgedreven visie nog te weinig aanwezig, zegt professor Bosecologie en Bosbeheer Bart Muys.

Duurzaamheidsrapport zonder definitie

Bij een globaal doornemen van het rapport valt op hoeveel zaken in de *scope* opgenomen worden. Van vrouwen bij de nieuw aangeworven professoren tot open dialoog bij de universitaire parochie: in een brede benadering van duurzaamheid zijn logischerwijs op veel vlakken goede initiatieven aan te stippen. Hoewel die geïntegreerde blik expliciet als doelstelling wordt genomen, ontbreekt een definitie.

Vicerector Govers bevestigt: 'We hadden dat inderdaad beter moeten definiëren. Het is altijd gevaarlijk als iets gaat functioneren als een containerbegrip.' Zelf definieert hij duurzaamheid als 'het zodanig besturen en beheren dat je toekomstige generaties niet hypothekeert'.

Concreet neemt de KU Leuven de *sustainable development goals* (sdg's) als uitgangspunt. Hoewel ze investeert in alle doelstellingen, zijn sommige belangrijker dan andere. Govers: 'Voor nummer veertien bijvoorbeeld, *life below water*, hebben we niet veel concrete acties lopen, hoewel onderzoek daar wel bijdraagt tot het halen van die doelstelling.' Een sdg zoals *quality education*, behoort daarentegen tot de kerntaak.

Fietsende professoren

Realisaties zijn er ongetwijfeld. Zo verminderde de KU Leuven haar CO₂-uitstoot met 50 procent per vierkante meter in de afgelopen tien jaar en gebruikt 60 procent van haar werknemers een ander vervoersmiddel dan de auto om naar het werk te komen. Grote doelstellingen ontbreken niet: 'De KU Leuven wil een CO₂-neutrale universiteit worden.'

Muys: 'Vroeger klonk het: "De KU Leuven is duurzaam, want we bestaan zeshonderd jaar." Dat lijkt mij een erg nauwe visie op duurzaamheid. Vandaag is er aan de universiteit een groter bewustzijn van de sociale, economische en ecologische dimensies van duurzaamheid.'

Een orgaan als de Green Office, dat aan zijn begin wat groeiproblemen kende, noemt Muys 'stilaan een goed werkend model', hoewel hij beaamt dat er verbetering mogelijk is, mits meer middelen. Het transversaal werken, waarbij duurzaamheid doordringt in wetenschaps- en onderwijsactiviteiten en in interne bedrijfsvoering, begint ook vruchten af te werpen. Masters als Sustainable Development en Milieutechnologie hebben duurzaamheid specifiek als thema. Vanaf volgend jaar zal de KU Leuven twee keuzevakken rond duurzaamheid universiteitsbreed aanbieden.

Geen normen rond duurzaam onderzoek

Voor onderzoek zijn er volgens professor Muys nog cruciale stappen nodig: 'Er zijn nog geen in-house protocollen om te vermijden dat er onder-

zoek wordt gefinancierd waar je op voorhand van kan weten dat het op vlak van duurzaamheid problematische aspecten heeft.'

Vicerector Govers geeft de vrijheid van onderzoek daar als tegenargument: 'Vaak kunnen professoren op andere plaatsen veel meer geld verdienen. Dat ze kiezen om aan de universiteit te komen werken, heeft ermee te maken dat je als professor zelf mag invullen welk onderzoek je

De KU Leuven wil een CO₂-neutrale universiteit worden

doet en hoe je dat doet.'

Hij beklemtoont wel dat er strikte ethische normen zijn: 'Zo is er geen onderzoek waarbij de menselijke waardigheid wordt aangetast en is onderzoek ook nooit puur militair.'

Maar een eis van duurzaamheid behoort niet tot die principes: 'Daar kiezen we voor een andere strategie. We willen een landschap creëren waarin duurzaam onderzoek vanzelfsprekend wordt. Het zou een hele klus zijn om duurzaam onderzoek af te bakenen. Door zaken te verbieden, creëer je geen positieve sfeer rond duurzaamheid. Dat is op lange termijn contraproductief.'

Campussen uit de boot

De focus in het duurzaamheidsrapport ligt vooral op de campussen Leuven en Arenberg. De duurzaamheidsdoelen van de andere campussen verdwijnen naar de achtergrond. Vicerector Govers: 'Dat is inderdaad een zwakte, dat wil ik niet ontkennen. Voor campus Leuven hebben we gewoon meer data beschikbaar.'

Maar daar zou verandering in moeten komen.

Govers: 'Elk jaar is er een *general assembly* van de duurzaamheidsraad waar een centraal focuspunt naar voren wordt geschoven. Dit jaar is de samenwerking met de campussen geselecteerd.'

Geen *strong sustainability*

Ondanks de vorderingen zit de KU Leuven volgens Muys nog niet in het paradigma van sterke duurzaamheid. Dat model staat tegenover het zogenaamde driepilarenmodel, met aandacht voor het economische, sociale en ecologische. Dat model zakte af tot een 'Micky Mouse-model' met economie als grote neus en het sociale en ecologische als kleine oortjes.

'Door zaken te verbieden, creëer je geen positieve sfeer rond duurzaamheid'

[Gerard Govers](#), vicerector duurzaamheidsbeleid

Het model voor *strong sustainability* neemt de economie als centrum. Die staat in dienst van de maatschappij, die er als een schil omheen zit. Daarbij zit dat sociale nog eens in de schil van het planetaire leefmilieu. Muys: 'De planeet is daarbij de maat van alle dingen. Economische groei die buiten die grenzen gaat, is ten dode opgeschreven.'

Volgens Muys is het conceptueel geloof er, 'zeker ook bij de vicerector Duurzaamheid', die als professor Geografie weet voor welke uitdagingen hij staat. 'Maar in de feiten van de KU Leuven bedrijfsvoering is sterke duurzaamheid nog geen volle realiteit.'

Vicerector Gerard Govers vindt de vraag van absolute prioriteit moeilijk: 'Als wij projecten hebben in ontwikkelingslanden en we vliegen daar naartoe, kun je zeggen dat dat niet duurzaam is. Maar daar worden wel mensen opgeleid die op hun beurt mensen opleiden, onmisbaar als we ooit de sdg's willen realiseren. Dat zijn moeilijke dilemma's als je duurzaamheid sterk en streng gaat definiëren.'

Haar ouder patrimonium speelt de universiteit ook parten. Niets doen dat schade toebrengt aan de planeet is volgens Govers een brug te ver: 'We kunnen maar doen wat de huidige technologie ons toelaat. Onze mensen moeten nu eenmaal vliegen.'

Duurzame excellentie

Als opleidingsinstelling heeft de KU Leuven volgens Muys 'een enorme verantwoordelijkheid'. Volgens Govers neemt ze die al op: zo is de KU Leuven deel van UNA, een netwerk van Europese

© Kaylan Saro

universiteiten, waarbij duurzaamheid een van de kernthema's is. Hetzelfde geldt voor het wereldwijde Universitas 21. Van duurzaamheidsrankings is ze nog geen deel. Govers: 'Daar moeten we eerst zekerheid hebben over de wijze waarop die gegevens worden verzameld.'

Maar voor Muys moet het duurzaamheidsbeleid 'absoluut ambitieuzer'. Het fietsplan, dat tien jaar geleden door de KU Leuven werd ingezet en dat de fiets als een van de eerste bedrijven in

meer uitgesproken toekomstvisie zijn, waarin nieuwe bedrijfstakken worden ondersteund en de duurzame samenleving van de toekomst vorm wordt gegeven.' Investerings in fossiele brandstoffen zijn afgebouwd, 'maar het is nog niet gezegd waar men gaat opbouwen', zegt Muys.

Transparantie op dat vlak is een eerste stap. Volgens Govers gebeurt dat al wel, maar 'we vermijden er op een openbaar forum mee te gaan zwaaien'.

'De KU Leuven zit nog niet in het paradigma van *strong sustainability*'

[Bart Muys](#), professor Bosecologie en Bosbeheer

Vlaanderen echt centraal plaatste bij haar werknemers, was een voorbeeld van een ambitieus project. 'Ondertussen zijn andere bedrijven de KU Leuven voorbijgestoken.'

In Groenbeleid, waar in het vorige beleid nog de klankbordgroep Groen voor bestond, worden niet genoeg stappen ondernomen: 'Daar zijn we er absoluut nog niet', zegt Muys.

Walk the talk

Een voortrekkersrol houdt volgens Muys ook in dat je uitpakt met projecten: 'Er moet nog een

Het rapport is een verwezenlijking die Govers terecht bestempelt als een hulpmiddel om de organisatie meer op een lijn te krijgen in duurzaamheidsvisie. Maar als de KU Leuven haar imago van excellentie ernstig neemt op elk vlak, kan ze nog een versnelling hoger schakelen. Muys concludeert: 'De KU Leuven heeft altijd de ambitie de nummer één te zijn in Vlaanderen. Dan kunnen we ons echt niet permitteren achter te bollen op vlak van duurzaamheid. We moeten een leidende, visionaire universiteit zijn op elk vlak. Dat is nu inzake duurzaamheid nog te weinig zo.' ☺

Leuvense cultuurhuizen en -verenigingen machteloos tegenover Vlaamse besparingsmaatregelen

Leuvense cultuurhuizen en -verenigingen staan machteloos tegenover de aangekondigde Vlaamse besparingsmaatregelen. Met mogelijke schulden, geschrapte voorstellingen en werkloze kunstenaars tot gevolg.

door [Ana Van Liedekerke](#), [Emiel Roothoofd](#) en [Remo Verdickt](#)

Twee procent. Dat is de huidige slaagkans als je een dossier indient voor een projectsubsidie in het plan Jambon. Met een daling van zestig procent slinkt de pot voor het volledige Vlaamse kunstenveld tot 3,4 miljoen euro. Met zes procent minder werkingssubsidies kunnen de Leuvense cultuurhuizen die klap voor kleinere makers en organisaties niet opvangen.

Schulden, einde van de werking

Voor kleinere organisaties komt de knip het hardst aan. Straatrijk, een *urban dance* organisatie, heeft beslist onder deze omstandigheden niet verder te gaan. Stijn Luyten: 'We hadden het al heel moeilijk om onze projecten gaande te houden. Op een bepaald moment stopt het.'

Silke Jacobsen, algemeen leider van het Huelgas Ensemble, zegt 'onvermijdelijk in het rood te gaan' als de besparing er komt. Hun subsidies zijn nu alleen voldoende om de organisatie en administratie van Huelgas te betalen. 'De productiekosten van concerten worden door concertorganisatoren overgenomen. We kunnen dus niets besparen als we minder concerten geven.' Bovendien worden die concertorganisatoren zelf geraakt door de besparingen, zodat het voor hen moeilijker wordt Huelgas te betalen: 'Zo gaan we dubbel in het rood.'

Schulden zijn een eerste gevolg. Op termijn zou het ook betekenen dat Huelgas geen nieuwe concerten of grote projecten meer kan realiseren. 'Zeker omdat het de tweede keer op zo korte tijd is (in 2016 koos ook Sven Gatz voor een 'sterkere kunstensector met minder organisaties', red.), komt het zwaar aan.'

Werktank, een productieplatform voor installatiekunst, wil de kunstenaars sparen, omdat zij de beslissing in de eerste plaats zullen voelen, maar zegt niet om de financiële realiteit heen te kun-

nen. De besparing komt onrechtstreeks aan, volgens manager Anouk Focquier: 'Andere cultuurhuizen gaan in hun programmatie schrappen. Dat geeft ons als productiehuis minder mogelijkheden.' Volgens hen zal de besparing in het algemeen wel bij de toeschouwer voelbaar worden. Yves Gasia, zakelijk leider van 30CC, bevestigt: 'Wij zijn niet alleen bezorgd over de financiële weerslag voor 30CC, maar ook voor de bezoeker.'

ven Vandervelden: 'Die budgetten waren vijf jaar geleden toegezegd. Daarmee hebben we beleid gemaakt. Daar komt men nu op terug.' Als jurist bevestigt Vandervelden dat dat kan, omdat er altijd het voorbehoud is dat het moet lopen met de huidige begroting, maar op gronde van rechtszekerheid is de knip niet evident.

Vandervelden: '*Pacta sunt servanda*: afspraken zijn bindend. Dat is de basis van het recht. Bij de

'Wil je een sterk cultureel Vlaanderen, dan maak je je eigen voedingsbodemp niet monddood'

[Anouk Focquier](#), *Werktank*

Rebecca Diependaele, coördinator van MATRIX (Centrum voor Nieuwe Muziek), noemt het een 'heel moeilijke oefening' om zaken uit de reeds geplande werking op pauze te zetten: 'Er zullen zaken zijn die we moeten uitstellen of niet kunnen doen. Nieuwe projecten die we aan het plannen waren, zijn nu sowieso allemaal op de lange baan geschoven.'

Verschaald aanbod

Ook voor de grotere organisaties heeft een knip gevolgen. Mike Naert van het Depot: 'Wij moeten in totaal 20.000 euro besparen, bovenop de projectsubsidies van de provincie die weggefallen zijn. In totaal is dat intussen 60.000 euro. Dat is veel, ook voor ons.' Eigen inkomsten moeten dat gat opvullen: 'Als we geen ontslagen willen, moeten we daarnaar kijken.' De effecten zouden in het algemeen niet direct voelbaar zijn voor jobs of publiek, als wel in de diversiteit van het aanbod, zegt Yves Gasia van 30CC.

De subsidies die STUK kon binnenrijven, waren al afgesproken. Algemeen en artistiek leider Ste-

N-VA spreken ze graag Latijn dus ik neem aan dat ze dat kennen (*lacht, red.*) Volgens Vandervelden is de laattijdigheid het grootste probleem: 'Voor 2020 en 2021 moeten we 240.000 euro besparen. Voor 2020 liggen alle engagementen vast. Voor ons komt het hoofddeel van die besparing dus op één jaar terecht.'

De besparing is een mes dat aan vele kanten snijdt: cultuurhuizen kunnen minder aannemen, door de besparing van zes procent. Kunstenaars zelf worden daardoor geraakt, en kunnen door de besparing op de projectsubsidies moeilijker onafhankelijk van die cultuurhuizen werken. Rebecca Diependaele van MATRIX noemt het een vicieuze cirkel: 'Soms gaat het zo ver dat projecten die al toegezegd zijn toch geschrapt dienen te worden of dat uitkoopsummen heronderhandeld worden. Zo schuif je die factuur gewoon de hele tijd door.'

Stad moet ingrijpen

Voor Marius Meremans, N-VA parlementslid voor de commissie Cultuur, is een effect op de organisaties onvermijdelijk: 'Niet elke organisatie

© Lukas Verstraete

heeft het in zich om die kwaliteit te halen. Ik denk dat we echt moeten gaan selecteren en inzetten op die organisaties die excelleren.' Hij beseft zelf dat dat moeilijk verteerbaar is: 'Dat is hard, ik weet dat, maar we kunnen niet iedereen ondersteunen, dat is toch de realiteit.'

Voor hem betekent de knip in Vlaamse cultuursubsidies dat gemeenten meer autonomie krijgen in eigen accenten: 'Vanuit de gemeenten en steden hebben wij ook de vraag gekregen om minder de schoonmoeder te spelen. Wij laten hen nu zelf de kans om op cultureel vlak te investeren in de zaken die zij willen.'

Onzin, volgens Leuven schepen voor Cultuur Denise Vandevorst: 'Wij zijn Vlaanderen nooit achterna gelopen. We hebben altijd complementair gewerkt en eigen accenten gelegd. Hoe een besparing vanuit Vlaanderen de steden en gemeenten meer kansen zal bieden op eigen accenten is mij een raadsel.'

Op de vraag of de stad de intentie heeft te compenseren voor de Vlaamse besparingen op cultuur, zegt Vandevorst dat het nog te vroeg is om uitspraken te doen voor er concrete duidelijkheid is. Maar het wegnemen van Vlaamse middelen, zeker na het schrappen van de provinciale werkingssubsidies, kan voor haar zeker niet betekenen dat de stad de kastanjes uit het vuur haalt: 'Wij kunnen niet opvangen wat Vlaanderen zomaar allemaal schrapt.'

'Wij zullen minder risicovol programmeren'

[Mike Naert](#), *het Depot*

Ze betreft de besparingen: 'Zes procent uit de werkingssubsidie knippen is een verschrikkelijke hap, zeker omdat de meeste organisaties al niet zo rijkelijk bedeed zijn.' De 60 procent besparing op projectsubsidies is voor haar nog stuitender: 'Dat is echt een streep door de rekening van jong talent. Vanuit Leuven zullen we jong talent wel blijven steunen.'

Minder kansen opkomend talent

Het de kop indrukken van opkomend talent en experiment is een terugkerend argument om de besparingen af te keuren. Zeker de 60 procent besparingen op de projectsubsidies rekenen op onbegrip. Steven Vandervelden van STUK: 'Die 60 procent vind ik echt dramatisch. Op menselijk vlak, voor een nieuwe generatie die niet kan instromen. Maar ook inhoudelijk, voor het bredere veld, want er is een belangrijk aandeel kunstenaars dat er bewust voor kiest om niet structureel gesubsidieerd te zijn en met projectsubsidies te werken. En wat velen niet weten: projecten zijn cruciaal voor de excellente uitstraling van Vlaan-

deren in het buitenland.'

Concreet is de slaagkans voor een projectsubsidie nu 2 procent geworden, zegt Diependaele van MATRIX: 'Met zo'n onzekere financiering is het aanvragen van een projectsubsidie in de huidige situatie gewoon tijdverspilling.'

Professor Cultuurbeleid Anneleen Masschelein vreest voor de impact op jonge kunstenaars: 'Zij leven vaak al in armoede. Nu wordt de concurrentie nog veel groter. Het valt te verwachten dat er bij budgetschaarste minder artistieke risico's genomen zullen worden.'

30CC haalt 40 tot 45 procent van haar middelen van de stad, 40 tot 45 uit eigen inkomsten en de rest van projecttoelagen vanuit Vlaanderen. Gasia bevestigt dat door de knip in die laatste inkomstenbron vernieuwende projecten 'moeilijker te realiseren zijn'.

Volgens Meremans is 'een kaalslag niet de realiteit': 'Als men zegt dat wij de grote instellingen bevoordelen, waardoor innovatie moeilijker

wordt, zegt men eigenlijk dat die instellingen niet vernieuwend zijn - dat klopt gewoon niet.' Maar innovatie is mede mogelijk dankzij samenwerking met jonge kunstenaars. Als daar in geknipt wordt, dan knip je mee in het experiment. Mike Naert van het Depot bevestigt: 'Wij zullen minder risicovol programmeren.' Ook STUK zegt 'op veiliger te willen spelen'.

Rebecca Diependaele zegt dat daar de knoop zit: 'Nadar Ensemble heeft een aanvraag lopen voor een nieuw project. De kans dat die gehonoreerd wordt is nu heel klein geworden. Dat zet de toon voor toekomstige projecten.' Vandervelden van STUK: 'Natuurlijk zal de knip een kost voor de toeschouwer betekenen. Maar nog veel belangrijker is dat het aanbod verschaalt. De toeschouwer kijkt vooral naar het oogstveld. Wat er wegvalt, is een stuk in het zaaiveld. Dat betekent dat je binnen 2, 5, 10 jaar een veel minder levendig kunstenveld krijgt.'

Elitaire kunstensector

Een argument dat terugkomt in de discussies

'We laten de gemeenten de kans om op cultureel vlak te investeren in de zaken die zij willen'

[Marius Meremans](#), *parlementslid N-VA*

over besparingen in cultuur, is dat de sector op dit moment te veel een zelfreferentieel veld is. Cultuur die wel mensen kan bereiken, zou zichzelf financieren. Stijn Devillé van het Nieuwstedelijk valt die visie aan in De Tijd. Commerciële kassuccessen halen hun winst volgens hem hoofdzakelijk uit merchandising en catering, niet uit de artistieke kern van hun werk. Repetities noemt hij 'research and development'. De kost daarvan kun je niet opvangen met ticketverkoop.

Anouk Focquier van Werktank bevestigt die logica van proefruimte en noemt de beslissingen van Vlaanderen in die zin contradictorisch met hun eigen streefdoel. 'Het is moeilijk te excelleren als je je eigen voedingsbodem kortwiekt.' Ze vergelijkt het culturele veld met de Olympische Spelen: 'Als je gaat besparen op jonge sporters, dan kun je niet verwachten dat je hoge toppen blijft scheren.'

Initiatieven als de cultuurkaart van de KU Leuven of kortingen voor doelgroepen worden moeilijker wanneer je middelen weghaalt bij de organisaties die ze mee moeten ondersteunen.

De verdwijning van een kleine organisatie als Straatrijk, die net een divers en breed jongerenpubliek aanspreekt, is in dat opzicht tekenend.

Een 'sterk' Vlaanderen

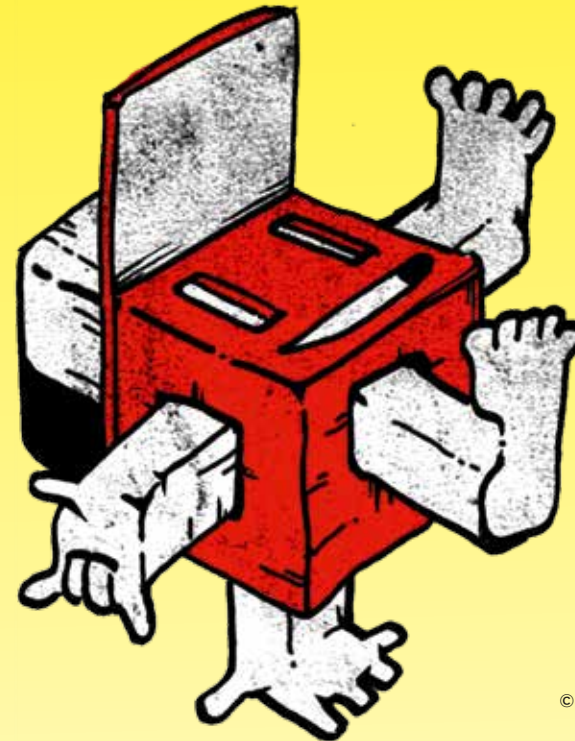
Meremans zegt dat het beleid keuzes heeft gemaakt. 'Ook qua investeringen. Voor erfgoed, onze auteurs, culturele infrastructuur en het audiovisueel fonds.' Door via de knip in projectsubsidies en werkingssubsidies respectievelijk de individuele makers en de cultuurhuizen te raken, wordt een hoogstaand Vlaams cultureel veld onvermijdelijk ingedijkt. De ambitie die bijvoorbeeld Werktank had om te internationaliseren, moet met deze knip bijgesteld worden: 'Om dat te kunnen ontwikkelen is er budget nodig. Als wij niet kunnen investeren in internationale netwerken, kunnen wij kunstenaars niet verder brengen dan het netwerk dat er al is.'

'De angst heerst dat de reputatie van België verschaalt. Op zich heeft Vlaanderen een innovatief cultuurbeleid met een duidelijk omschreven beleidsplan, al zijn er de voorbije jaren al heel wat besparingen geweest. Als je dat drooglegt, knip je op lange termijn in vernieuwing', vertelt Masschelein. Focquier (Werktank) besluit: 'Als je echt een sterk cultureel Vlaanderen wilt, dan maak je je eigen voedingsbodem niet monddood.' ☺

artikel > 'Op een bepaald moment is het niet meer de moeite om van subsidie naar subsidie te verhuizen'

Urban dance collectief Straatrijk stopt artistieke werking

Straatrijk, een urban dance collectief dat onder meer het evenement STUK DansBaAR organiseerde, houdt op met zijn kunstgerichte activiteiten. Met de besparingen wordt hun werking onhoudbaar.

© Straatrijk

door [Ana Van Liedekerke](#)

Straatrijk is een Leuvense vzw die focust op hiphop cultuur en urban dance. Sinds 2008 organiseert ze verschillende dansevenementen, zoals battlecircuits, een Urban Dance & Street Art Festival en DansBaAR in het STUK. Hun werking doorkruist de domeinen van kunst, sport en jeugdwerking. Volgens Stijn Luyten, voorzitter van Straatrijk, is dat waar het schoentje knelt in de zoektocht naar werkingsmiddelen: 'Straatrijk worstelt al heel haar bestaan met feit dat er niet echt een subsidieorgaan is dat onze authentieke werking kan ondersteunen.'

Omdat Straatrijk haar werking niet wil aanpassen aan wat een specifieke subsidie wil dat de werking is, was het zo moeilijk om middelen

te blijven vinden: 'We hebben sinds ons ontstaan de hele tijd van het ene subsidiekanaal naar het andere moeten overstappen. Een structurele werkingssubsidie hebben we nooit gekregen.'

Toen de provinciale subsidies in 2018 werden afgeschaft, had Straatrijk het geluk dat een tussentijds opgericht subsidieorgaan twee grote projecten goedkeurde. Nu dit Vlaamse transitie-reglement is afgeschaft, moeten ze op de culturele projectsubsidies van Vlaanderen rekenen. Bij deze projectsubsidies werden echter al hun dossiers afgekeurd, en dat was al voor ze wisten dat er zestig procent zou wegvallen.

De druppel

Luyten: 'Wij hadden het al moeilijk om onze projecten gaande te houden. Er waren mensen

die bewust halftijds werkten om hier te kunnen meedraaien; we steunden op heel veel vrijwilligers.' Dit is volgens hem de druppel die de emmer doet overlopen: 'Op een bepaald moment stopt het voor ons ook, en is het de moeite niet meer waard om van subsidie naar subsidie te verhuizen.'

'In onze buurlanden wordt deze sector veel meer ondersteund'

[Stijn Luyten](#), *voorzitter Straatrijk*

Straatrijk staakt haar artistieke activiteiten tot er een ander landschap ontstaat. 'In de buurlanden wordt onze sector veel meer ondersteund. Daar zijn niet meer of betere kunstenaars. Het is een beleidsmatige keuze', zegt Luyten.

Volgens hem speelt de pech van een zeer goed onderbouwde hedendaagse danssector in Vlaanderen: 'Als wij projectsubsidies aanvragen, moeten we opboksen tegen alle grote namen in de hedendaagse danswereld die al langer en structureler werken.' In sport gebeurt gelukkig wel het tegenovergestelde, met de erkenning van 'breaking' als Olympisch onderdeel.

Steven Vandervelden, algemeen en artistiek leider van STUK betreurt de stop: 'Ik vind dat heel erg. STUK DansBAaR trok duizend mensen en bood echt kwaliteit in het veld van *urban arts*. Dat valt nu gewoon weg.' In dit klimaat snapt hij dat Straatrijk niet verder kan gaan: 'Dat ze stoppen is niet rechtstreeks gelinkt aan de besparingen, maar nu wordt het zo onmogelijk dat ik hun beslissing begrijp. Er is immers helemaal geen hoop meer op projectsubsidies.' ☹

'Dit is onze job, niet onze hobby'

© Tom Herbots

Zoë Demoustier maakt onder andere voorstellingen voor FABULEUS. Als deel van het platform voor jonge makers In de Maak hekelt ze de mentaliteit die spreekt uit de knip in cultuursubsidies.

door Remo Verdickt

Een half jaar geleden zat Zoë aan tafel met een groep beginnende kunstenaars. Ze droomden over meer samenwerking binnen een nieuwe generatie makers. Zo ontstond In de Maak: een platform om werk te ontwikkelen, tonen en samen te groeien. Toen Jambon bekendmaakte dat hij de projectsubsidies met zestig procent zou verminderen, kwam dat als een klap in het gezicht. 'Het lijkt een signaal, alsof de thema's waar we rond werken te gevaarlijk zijn'. De stad blijkt anders dan Vlaanderen wel te luisteren: enkele dagen geleden kreeg Zoë te horen dat het festival In de Maak opnieuw kan doorgaan, met financiële steun van Leuven.

Hoe hebben de besparingen invloed op jou als individuele maker?

Zoë Demoustier: 'Als je niet terecht kunt in een cultuurhuis, dan is de andere optie een projectsubsidie aanvragen, om individueel je werk te kunnen maken en ontwikkelen. En om zo dingen te kunnen uitproberen.'

'Waar ik voor vrees, en wat we met In De Maak wilden voorkomen, is dat er nog meer een gevoel van concurrentie ontstaat. We hebben In De Maak opgericht om jonge makers met elkaar in contact te brengen en meer van bij het begin samen te werken. Dat je dat gevoel tegengaat van "o, die persoon mag dat wel doen en ik niet."

Het vorige cultuurbeleid werkte die concurrentie dus ook al in de hand?

'Er was sowieso wat te weinig geld. Als er nu nog minder plaatsen zijn, is het een logische consequentie dat er nog meer gevochten gaat worden voor die plaatsen.'

'Anderzijds voel je ook wel dat met wat er nu gebeurt een grote solidariteit ontstaat. Misschien kan dat iets opleveren, en vinden we een structuur om middelen te delen. Zodat je effectief meer samenwerkt omdat anders niemand overblijft.'

Is dat niet net het argument van Peter De Roover? "Werk maar samen en los het zonder onze steun op."

Samenwerken is niet genoeg. Er kan geen werk gemaakt worden als er geen middelen zijn. Ik denk wel dat we creatief naar oplossingen kunnen zoeken, maar ik vind het heel onfair dat er wordt gedaan alsof wat we doen niet nodig is. Werkgelegenheid door kunst en cultuur wordt zwaar onderschat. Cultureel werk, artistiek werk, jeugdwerking, daar zijn zoveel mensen mee bezig.

De kans een projectsubsidie te krijgen is 2

procent geworden en dan is er nog alle tijd die je in een dossier steekt. Als jonge maker heb je niet de know-how van een cultuurhuis.

Absoluut. En voor een projectsubsidie moet je ook eigenlijk al een bepaald aantal speelplekken hebben. Het is een beetje een vicieuze cirkel: wanneer je een dossier indient moeten er een paar huizen achter je staan om je werk te tonen, maar je moet die huizen ook kunnen overtuigen om dat te tekenen. En als je geen geld of middelen hebt, kan je niet echt iets laten zien.

'Het schrijven van een dossier kost veel tijd. Ik heb wel iets ingediend bij deze ronde. Normaal gezien krijg je dan als je het niet hebt feedback en kan je de volgende keer opnieuw schrijven, maar nu lijkt het bijna zinloos en moet je echt alternatieven gaan zoeken.'

Je kunt ondersteuning in de privésector zoeken, maar dan zit je snel in het commerciële circuit'

'Bijvoorbeeld bij de huizen aankloppen. Maar dat gaan nu heel veel mensen doen. Je kan ook ondersteuning in de privésector zoeken, maar dan zit je natuurlijk veel sneller in het commerciële circuit.'

Heb je dan ook geen domino-effect? Je kan wel bij die huizen gaan aankloppen, maar zij durven dan..

'... geen risico meer nemen. Dat is inderdaad wat er kan gebeuren. Ik ging vandaag in een kleine gemeente spelen en zag in hun programma-boekje veel jonge makers staan. De programmatrice was een jonge, warme vrouw die duidelijk in een kleine CC veel risico's durfde te nemen. Ze zei ook dat ze daar echt voor stond.'

'Ze had de profielfoto van de CC aangepast met het 60% gele logo. Een uur erna had ze telefoon gekregen van haar schepen dat ze dat eraf moest halen. Puur omdat die schepen bang geworden was. De programmatrice vertelde me dat ze zich daar zo machteloos over voelde, eigenlijk het publiek op het podium wou vragen, maar niks kon doen.'

'Ze zei ook dat ze voor de volgende programmatie nu niet weet wat ze mag doen van het bestuur, of ze nog zo'n werk gaat kunnen en mogen programmeren. Dat is dan iemand zo jong en vol

energie, maar zelfs haar mond wordt gesnoerd.'

'Die budgetten betekenen voor ons echt heel veel; of je iets kan maken of niet, of je jezelf kan ontwikkelen of niet. Alle grote namen waar we nu mee pronken zijn ooit begonnen met zo'n projectsubsidie. Kijk naar die brief van Ivo Van Hove en Anne Teresa De Keersmaeker: zij konden dat door te kunnen zoeken en te mogen falen.'

'Dat is ook waar we heel erg bij In De Maak voor staan: *work in progress* tonen, je kwetsbaar opstellen. Nu kan dat niet. Daarnaast denk ik ook: die middelen zijn voor ons misschien wel veel, maar in die grote pot zijn ze dat niet.'

'Het lijkt meer een signaal, alsof de thema's waar we rond werken te "gevaarlijk" zijn of we te veel sociaal-artistiek werk doen, te veel dingen aankaarten of vragen stellen bij een politiek die nu gevoerd wordt of een soort mentaliteit die er nu is. Dat vind ik zo beangstigend.'

Hoor je van andere jonge makers dan ook dat zij nu naar de toekomst willen proberen minder risico's te nemen? Meer binnen de lijntjes te kleuren?

'Dat denk ik niet. Ik ken ze natuurlijk niet allemaal. Maar ik heb het gevoel dat er een soort "fuck you"-mentaliteit is. Dat mensen net massaal dingen gaan indienen. Zo werken kunstenaars vaak: er zit iets niet mee en ze vertalen dat naar een medium om daar artistiek iets mee te doen. Ik ben wel bang dat mensen nu gewoon gratis werk gaan maken.'

'Dat dat waarschijnlijk zonder middelen gebeurt, en zo in stand wordt gehouden, is helemaal fout. Ze zeggen: Jullie zullen oplossingen vinden. Ja oké, maar dat moet dan zonder middelen.'

Denk je dat je met die "fuck you" mentaliteit niet net iemand als De Roover in de hand werkt? Dat hij naar zijn achterban nog meer kan zeggen: "Zie je wel, ze willen gewoon choqueren."

'Ja. Bij de eerste vergaderingen, protestacties en stakingen dacht ik: "We moeten ook ergens voorzichtig worden dat we niet een soort clichébeeld worden van de *kwaaie* kunstenaars."

'Ik schreef op Facebook een brief waarin ik meer probeerde te tonen waar we voor staan, om er het menselijke uit te halen: "Hé, dit is wel onze job, niet onze hobby of iets waar we jullie mee pesten."

'De samenwerking tussen jonge makers en de huizen is een wisselwerking. Wij hebben de huizen nodig als ondersteuning met hun kennis en ervaring, zij hebben jonge mensen nodig om te innoveren en daar te geraken. Als je weglaat wat ze nu de humus noemen, dan stort dat in elkaar.'s

artikel > **Kunsthogescholen vrezen 'profleringsdrang' in de sector**

Bezorgdheid om besparingen treft ook Vlaams kunstonderwijs

De Vlaamse kunsthogescholen maken zich flink zorgen om de besparingen in de cultuursector. Zij vrezen dat vooral de jonge afgestudeerden de dupe worden.

door [Daan Delespaul](#)

Het zijn vooral de besparingen in de project-subsidies die de kunsthogescholen tegen de borst stuiten. Die subsidies zijn vaak incentieven om jonge kunstenaars te ondersteunen bij de uitbouw van hun carrière. De regering-Jambon zou die financiering terugbrengen van 8,47 miljoen euro naar 3,39 miljoen euro; de befaamde daling van 60%. Die besparingen zouden bovendien al over anderhalve maand aanvangen.

Geen goed idee, zo menen alvast de zes kunsthogescholen die Vlaanderen rijk is. Projectsubsidies bieden essentiële ontwikkelingsruimte voor pas afgestudeerde kunststudenten. 'De project-financiering is vooral belangrijk als experimenteer-ruimte voor jonge kunstenaars. Zo'n kanaal is cruciaal voor afgestudeerde kunstenaars om hun vaak vernieuwende ideeën in de praktijk te kunnen omzetten', verklaart Simon Van Damme, algemeen directeur aan LUCA School of Arts, onderdeel van de KU Leuven en goed voor zo'n derde van de Vlaamse kunststudenten.

Responsabilisering

Zelf vergelijkt Van Damme het met investeringen in *research and development*; wie daar midden van afneemt, dreigt de instroom kwalitatief te verminderen: 'Snijden in deze ontwikkelingskansen is daarom nefast voor de structurele gezondheid en het innoverend vermogen van de toekomstige sector.' Zonder zulke geldstroom wordt het

voor veel kunstenaars bovendien moeilijker om te evolueren naar een internationaal werkveld. Vlaamse toppers als Jef Neve, Anna Teresa De Keersmaecker en jonge namen als Lisbeth Gruwez en Haider al Timimi konden via projectsubsidies hun status verwerven.

Van Damme schat voorlopig niet dat de verminderde subsidies directe gevolgen zullen hebben op de arbeidsmarkt, maar op langere termijn zou de sector wel geraakt worden. Bovendien telt ook de symbolische impact mee: in de geest van de responsabiliseringslogica van het beleid zul-

'Kunsthogescholen zijn solidair met de sector, maar ze moeten nu al efficiënt omgaan met een beperkt budget'

waardige uitnodiging, maar als je zo'n sector dan toch wil dwingen om zelf moeilijke keuzes te maken, dan lijkt het mij alvast beter om die project-financiering te vrijwaren', meent Van Damme. Of hogescholen of universiteiten eventueel kunnen bijspringen vanuit hun onderwijsmiddelen lijkt hem geen goede piste: 'Uiteraard zijn de kunsthogescholen solidair met de sector, maar je kunt de kansen voor kunstenaars bij de start van hun loopbaan niet redden door te gaan snijden in wat daar onmiddellijk aan vooraf moet gaan: een zeer kwalitatieve opleiding.'

[Simon Van Damme](#), algemeen directeur LUCA school of arts

len afgestudeerden zich wel sneller moeten profileren. Die profileringsdrang zou weleens nefast kunnen uitpakken, zo denken de kunsthogescholen, aangezien 'artistiek potentieel zich veeleer organisch toont'.

Vlaams minister Jambon stelde de cultuursector inmiddels voor om zelf een alternatieve begroting op te stellen. 'Op zich een nogal merk-

Met een open brief hopen de zes Vlaamse kunsthogescholen alvast een beleidswijziging af te dwingen. Vooral de abruptheid van de beslissing levert verbazing op bij de instellingen. Als betrokken partij hopen de hogescholen daarom uitgenodigd te worden op een toekomstig overleg met minister Jambon. 'Men kan zich afvragen hoe dit strookt met de regels van behoorlijk bestuur', klinkt het. ☺

SPLINTER

Politieke correctheid

De term 'politieke correctheid' wordt vaak aangehaald om een onwenselijke beperking op ons spreken aan te geven, maar is een dergelijke kritiek wel terecht?

door [Hans De Mey](#)

Reeds in 1991 sprak toenmalig president van de Verenigde Staten George H. W. Bush de woorden: *'The notion of political correctness has ignited controversy across the land. And although the movement arises from the laudable desire to sweep away the debris of racism and sexism and hatred, it replaces old prejudice with new ones. It declares certain topics off-limits, certain expression off-limits, even certain gestures off-limits.'*

Ook de inmiddels beruchte politiek incorrecte avond van Eoos is ontstaan als een satirische reactie op beweringen dat Eoos net té politiek correct bezig was. Er bestaat dus een bepaald ressentiment tegenover politieke correctheid (PC); de notie dat ze een gevaar in zich draagt, of gepaard gaat met een zeker verlies. Laat ons de zaken even scherpstellen. Politieke correctheid is niet meer of minder dan een tendens naar het vermijden van talige en andere uitingen die maatschappelijk kwetsbare groepen onrechtmatig stigmatiseren, stereotyperen, objectiveren en uitsluiten. Vanwaar dan het gevoel van verlies?

Een veelgehoord bezwaar is de verzuchting dat tegenwoordig niets meer gezegd mag worden, dat PC te ver gaat of dat ze gericht is op triviale zaken. Wat al deze bemerkingen met elkaar gemeen hebben, is dat ze de centrale claim van de PC-beweging niet lijken te vatten, namelijk dat het gaat over het vermijden van reële schade. Er is meer dan genoeg bewijs dat negatieve stereotypen geïnternaliseerd worden en zo verworden tot *self-fulfilling prophecies*, meer dan genoeg bewijs dat stigmatiserend taalgebruik leidt tot *'othering'* en andere negatieve mechanismen, meer dan genoeg bewijs dat zelfbeeld beïnvloed wordt door representatie.

De consequentialistische benadering van de PC-beweging wordt daarbovenop vaak foutief aan-

zien als een claim rond intenties. Omdat het vermijden van dergelijke schade de inzet is, gaat het dus per definitie niet om triviale zaken en is het moeilijk in te zien hoe dit streven te ver zou gaan, temeer omdat de gebruikte methode zich beperkt tot sociale druk. De consequentialistische benadering van de PC-beweging wordt vaak foutief aanzien als een claim rond intenties.

Als iemand een racistische opmerking maakt, betekent dat niet dat de spreker ook overtuigd racist is

Als iemand bijvoorbeeld een racistische opmerking maakt, betekent dat niet dat de spreker ook overtuigd racist is, of een racistisch effect beoogt. De bewering dat een bepaalde opmerking racistisch is, betekent enkel dat een dergelijke opmerking bijdraagt aan de stigmatisering of uitsluiting van *people of colour* en dus reële schade veroorzaakt. Vanuit dit perspectief is een verdediging gebaseerd op de intenties van de spreker of de satirische aard van een evenement eigenlijk helemaal geen verdediging, omdat het niets verandert aan de kern van de zaak: de veroorzaakte schade is reëel.

Politieke correctheid mag dan een beperking van ons spreken inhouden, de vraag is wat het zwaarst doorweegt: de vrijheid om kwetsbare groepen te stigmatiseren, of het recht om op een gelijkwaardige basis aan deze maatschappij deel te nemen. ☺

De Splinter bevat een mening van de auteur. Ze bevat niet de mening van de redactie.

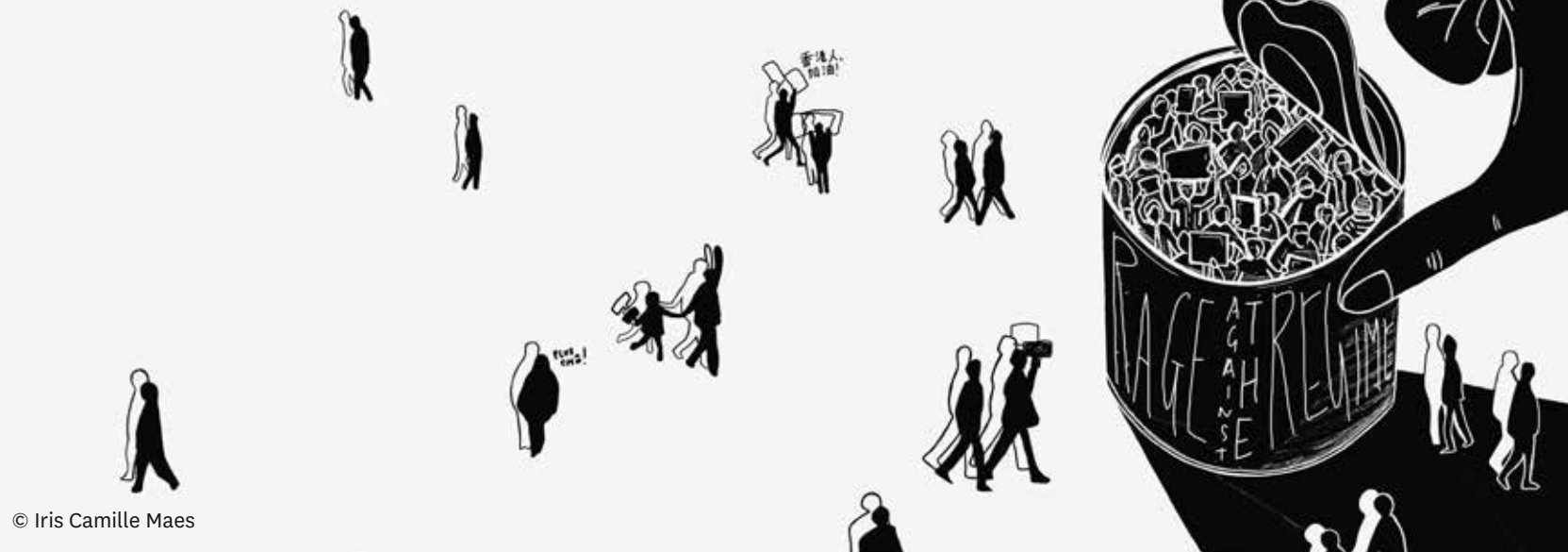

Vetoquiz 2019 in beeld

© Anne-Leen Declercq

Fronsen van concentratie. Neurovonken vliegen van her naar der om vergeten gewaande begrippen terug te vinden in de krochten van een associatie. Er wordt gevloekt. Niets is frustrerender dan te weten dat je het weet, maar het niet vindt - niet nu, niet hier. Duizend woorden en mensen op het puntje van ieders tong. Vooraan vloeit de rode inkt ongenadig. Dan de verlossing: de bonte veelheid van een quizprijzentafel. Een opgerakeld tweedehandsboek, cinematickets die vanavond nog tussen de planken vallen, honingbier dat niemand lust. (Ana Van Liedekerke)

© Iris Camille Maes

Taiwan verdeeld in onafhankelijkheidsstrijd

De laatste tijd horen we vooral van China's rebelse bastaard Hongkong, maar ook in Taiwan groeit de onenigheid. Het eiland is meer verdeeld dan ooit: voor of tegen China?

door [Emiel Roothoof](#)t

Met het overlijden van Su Beng heeft Taiwan een boegbeeld van de strijd om onafhankelijkheid verloren. De hoogbejaarde activist was tot zijn overlijden op 20 september nog werkzaam als *senior advisor* onder president Tsai Ing-wen. In het standaardwerk *Taiwan's 400 Year History* benadrukte hij de onderdrukking en vernedering waaronder de bevolking gedurende meerdere eeuwen gebukt ging. Uiteraard was daarbij de grootste rol weggelegd voor de vijanden van oudsher: de maoïsten. Onder Mao werd in 1949 de republikeinse partij Kuomintang met consorten verdreven naar Taiwan. De Republiek China was geboren. Deze contra-intuïtieve naam blijft tot op vandaag de officiële naam van het eiland. Wat deze echter vooral toont, is Taiwans schizofrene houding tegenover het vasteland.

Een generatieel conflict

In januari van volgend jaar trekken de Taiwanese opnieuw naar de stembus. De huidige regering onder leiding van Tsai Ing-wen (*Democratic Progressive Party*) is populair, maar ook haar grootste uitdager ziet zijn aanhang gestaag aangroeien. Han Kuo-yu van de Kuomintang zal de huidige president het vuur aan de schenen leggen.

Met deze presidentsverkiezingen wordt een breuklijn in het Taiwanese sociale landschap steeds duidelijker: jongeren versus ouderen. De ouderen, die vooral het platteland bevolken, zijn meer geneigd voor Kuomintang te stemmen, de partij die door Mao naar Taiwan werd verbannen en daar de Republiek China stichtte. De Kuomintang staat voor traditie en nostalgie naar de tijd op het vasteland, maar ook voor pragmatisme. Hun

presidentskandidaat Han Kuo-yu heeft zich in zijn campagne meermaals positief uitgesproken over een nauwere samenwerking met de communistische Volksrepubliek. Volgens Han heeft zo'n samenwerking niet alleen economische voordelen, diplomatisch zou Taiwan haar rol er ook mee kunnen verstevigen.

China heeft met de Salomonseilanden onlangs immers nog een land aan zijn diplomatieke lievelingen toegevoegd: de archipel heeft in ruil voor Chinese financiële steun zijn erkenning van Taiwan ingetrokken. Dat hebben ook de Dominicaanse Republiek, Sao Tomé en Príncipe, Panama en El Salvador al gedaan.

De Taiwanese jongeren moeten daar echter niets van weten. Zij zien via sociale media wat er gebeurt in Hongkong en trekken zich ook het lot van de Oeigoeren aan (*een islamitische bevol-*

Rage against the regime

We zijn 2019 en mensen: er wordt wat af gepest. Tijd om in te zoomen op de rebellen van het digitale tijdperk.

Van de nerdy Joshua Wong, over gekke Greta, tot u en mij. Wat drijft hen in hun *Rage against the Regime*? Deze editie: een inkijk in de studentenprotesten in Taiwan.

hing een hartelijke sfeer. Boeren gaven zelfs gratis fruit weg. Maar in hun communicatie naar Peking waren ze haarscherp.

Joshua Wong inspireert

Een inspiratiebron voor de protesterende jongeren is de Hongkongse activist Joshua Wong, hét gezicht van de recente protestbeweging in de megastad. Bij een bezoek aan Taiwan in het begin van september betuigde hij zijn steun voor de onafhankelijkheid van Taiwan en vroeg hij de Taiwanese bevolking ook hem bij te staan in zijn strijd om vrijheid.

Hoewel een eventuele toenadering richting

Peking gecontesteerd is onder de bevolking, lijkt de solidariteit jegens Hongkong op een consensus uit te draaien. Beide presidentskandidaten hebben sympathie getoond voor de protesten. De Chinagezinde Han Kuo-yu heeft in een interview met Bloomberg zelfs een oproep gedaan voor meer democratie voor Hongkong.

De presidentsverkiezingen volgend jaar zullen bepalend zijn voor de koers die Taiwan de volgende vier jaar wilt nemen. Schuift Taiwan op naar het Plein van de Hemelse Vrede of gaat het zich nog verder distantiëren van het Tiananmenplein? Hierop zullen we het antwoord weten op 12 januari 2020.

kingsgroep die op opdracht van Peking in grote detentiekampen gevangen wordt gehouden, red.). De hang naar onafhankelijkheid blijft in de hoofdstad Taipei, een stad gedomineerd door jongeren, sterk voelbaar. De stad is een toonbeeld van het slagvaardige Taiwan, een staat die ook zonder het rijke China zijn mannetje kan staan in de wereld-economie.

Hongkong gooit olie op het vuur

Sinds het begin van de protesten in Hongkong is er al melding geweest van minstens twaalf incidenten tussen pro- en anti-Chinastudenten op verschillende universiteiten in Taiwan. De aanleiding daarvoor waren in vele gevallen de zogenaamde *Lennon Walls*, muren waarop activistische slogans en tekeningen werden geplakt die hun steun voor Hongkong uitspraken. Op de I-Shou Universiteit van Kaohsiung heeft volgens de South China Morning Post een Chinese student een Taiwanese pro-Hongkongstudent proberen wurgen. In oktober heeft president Tsai beslist strengere straffen uit te vaardigen voor vandalisme en fysiek geweld.

In september verzamelden zich in de hoofdstad Taipei ongeveer honderdduizend betogers om hun steun voor Hongkong te betuigen. Daarbij werd een van de organisatoren Denise Ho door een tegenbetogers besmeurd met verf, niet toevallig in de rode kleur. Volgens Ma Xiaoguang, woordvoerder van het Bureau voor Taiwanese Zaken in Peking, was het protest een complot van de DPP van president Tsai om tumult te veroorzaken op het eiland. Opmerkelijk aan deze betoging was de diversiteit van de manifestanten: jong en oud, rijk en arm, boer en professor. Onder de betogers

© Iris Camille Maes

Studenten in de media: 'En dat is dan de toekomst van ons land??'

Geen week lijkt voorbij te gaan zonder alarmerende nieuwsberichten met studenten in de hoofdrol. Maar terwijl de krantenkoppen schreeuwen, blijft er voor de student geen vuiltje aan de lucht.

door [Daan Delespaul](#)

'Eerste cantus zonder alcohol meteen uitverkocht'; een maand geleden keek mediaverslindend Vlaanderen nog met oprechte verbazing naar een doordeweekse cantus in het Huis Der Rechten. Terwijl de fakbar het bijna begaf onder de vele journalisten en cameraploegen konden de reacties op sociale media moeilijk hun enthousiasme verhullen. Wanneer HLN.be naar Leuven afdaalt, is dat immers zelden om een lofzang op het studentenleven. Veel vaker koppelen de Vlaamse

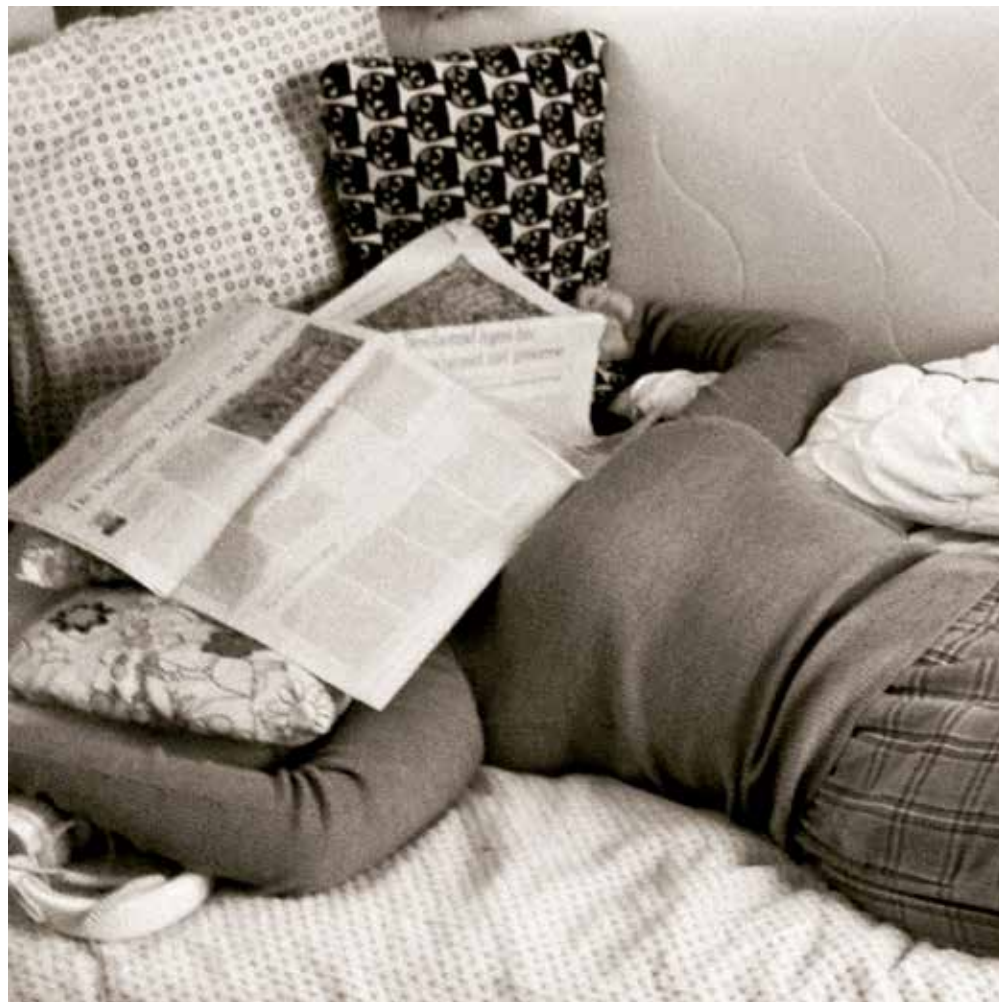
media het studentenleven aan één ding: alcoholgebruik.

Die bezorgdheid kan moeilijk onterecht ge-

noemd worden. Volgens de Druglijn vertoont een tiende van de mannelijke studenten kenmerken van problematisch drinkgedrag. De studenten-

Journalisten zijn geen vulkanologen; pas als er een uitbarsting is zullen ze opschrikken'

[Baldwin Van Gorp](#), professor
Communicatiemanagement

populatie heeft overigens wel meer problemen: povere slaagcijfers, een fragiel mentaal welzijn en af en toe een doop die de mist ingaat schetsen het beeld van een jeugd die stevig de weg kwijt is. Dat die zaken allicht slechts appelleren aan een minderheid van de studenten, wordt dan weer zelden benadrukt in het mediabeeld.

Framing

Dat erkent ook Baldwin Van Gorp, professor Communicatiemanagement aan de KU Leuven en expert op het vlak van framing. 'De media zijn vaak geneigd afwijkingen van de norm te benadrukken; zo krijg je een eenzijdige weergave. Wat er over studenten in de media komt, levert dan ook een vertekend beeld.' De nieuwswaarde van gebeurtenissen ligt veel meer bij de uitspattingen en minder bij het dagelijks leven, weet Van Gorp: 'Een student die naar colleges gaat en braaf zijn examens aflegt, wat is daar nieuws aan?'

Op die manier komt het studentenleven vaker in het nieuws met eenmalige gebeurtenissen. Eerder sluimerende problemen op de lange termijn, zoals de problematiek rond het mentaal welzijn, blijven daardoor mogelijk onderbelicht. Wat overblijft zijn beelden gevormd op basis van extremen, die het dagelijkse leven nauwelijks benadrukken. 'Journalisten zijn geen vulkanologen; in de plaats van op voorhand alles proberen te voorspellen, zullen ze pas als er een uitbarsting is opschrikken', aldus Van Gorp.

Objectief of onpartijdig?

Een extreem beeld hoeft daarom nog niet met slechte bedoelingen te zijn opgesteld, alleen is het

voor een journalist vaak moeilijk een compacte waarheid weer te geven van een breed fenomeen. Media-eticus Bart Pattyn maakt de vergelijking met de exacte wetenschappen, waar er wel iets kan zijn als een waarheid, en een maatschappelijke context, die vanuit verschillende invalshoeken kan worden bekeken: 'In het veld van de niet-exacte wetenschappen is het niet zo zeer objectiviteit, maar onpartijdigheid die belangrijk is.'

'Verontwaardiging ten opzichte van een out-groep verkoopt'

[Bart Pattyn](#), media-eticus (KU Leuven)

Toegepast op het studentenleven kun je naar onpartijdigheid streven door een inzicht te geven in hoe de verschillende actoren de situatie beleven, meent Pattyn. 'Dat moet je doen zonder te laten blijken dat je een keuze maakt voor de ene

of de andere groep. Het medium laat dan toe om zich te identificeren met de betrokkenen, en te begrijpen waar de probleemstelling zich bevindt.' Of de Vlaamse media dat in verband met studenten te weinig doen, laat Pattyn in het midden.

'Er zijn wel veel partijdige media', meent Pattyn. Dat hun focus vooral op negatief nieuws komt te liggen is volgens hem 'onterecht gegeven het normatieve uitgangspunt van onpartijdigheid en het waarheidsgetrouwe karakter van de journalistiek. Het is veel gemakkelijker en goedkoper om te focussen op die transgressies; om die uit te vergroten en een sfeer te creëren van een in- en een out-groep. Verontwaardiging ten opzichte van die out-groep; dat verkoopt'.

Daarbij lijken groepen als studenten vooral te lijden onder een sensatiegericht lezerspubliek. Maar dat de media nieuws brengen dat aan hun lezers tegemoet komt, is in die zin niet anders dan een supermarkt die haar producten aan de nood van haar klanten aanpast, zolang die berichtgeving wel onpartijdig en genuanceerd verloopt. Daar knelt nochtans volgens Van Gorp het schoentje in deze discussie: 'Ik vind dat journalisten de fout ingaan als ze uitgaan van een frame

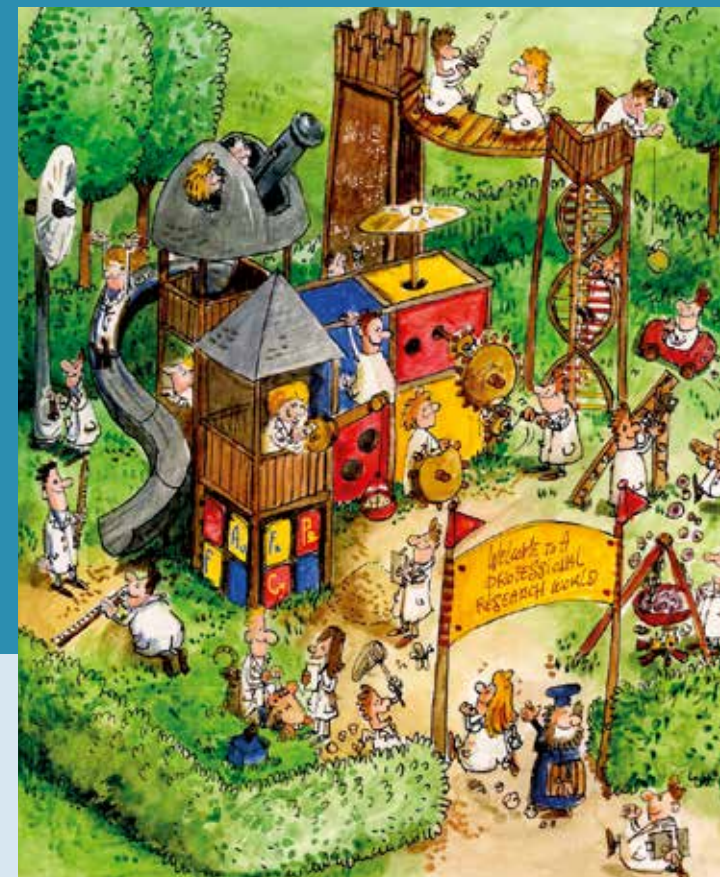
en dan op zoek gaan naar verhalen die daarin passen. Vanaf het moment dat bepaalde gebeurtenissen dat frame doorbreken, zien we dat er dan weinig bereidheid is dat aan te passen.'

Perceptie

Dat het vastgeroeste mediabeeld van studenten moeilijk te doorbreken valt, erkent ook Overkoepelende Kring Organisatie LOKO. 'We merken dat studenten inderdaad vaak rond alcohol en in het bijzonder dopen in het nieuws komen, terwijl er ook zoveel andere en allicht positievere zaken aan het studentenleven verbonden zijn', getuigt voorzitter Lana Van den Heuvel. 'Wat wij proberen te doen is kijken naar het positieve, want studenten doen ook wel andere dingen.'

Zelf doet LOKO alvast haar best om in naam van studenten die perceptie te breken: 'We sturen regelmatig persberichten de wereld in die die positievere zaken meer benadrukken. Ook proberen we een vast discours aan te houden in enkele belangrijke dossiers, zoals het doopcharter. Ik hoop in ieder geval dat dat de tendens wat kan keren, want dit is voor de student natuurlijk ook niet ideaal.' ☺

KU LEUVEN

Towards a PhD: info session

- Do you have a passion for research? Would you like to know more about possibilities to do a PhD at KU Leuven? Then join our PhD information session!
- All master students in Science, Engineering & Technology and Biomedical Sciences are welcome!

Monday 2 December 2019 • 7.00 pm
Aud. Max Weber • Parkstraat 51

med.kuleuven.be/yfay

REGISTER FOR BIOMED: <https://tinyurl.com/biomed-phd>
REGISTER FOR SET: <https://tinyurl.com/set-phd>
ORGANIZED BY: Arenberg Doctoral School & Doctoral School of Biomedical Sciences

Engels taalbeleid aan de KU Leuven wil geen 'Nederlandse toestanden'

Vlaanderen moet mee met de realiteit van Engelstalige opleidingen. Dat is het pleidooi van de rector. Wat hij daarbij vergeet te zeggen is dat de KU Leuven nog steeds werkt aan een eigen taalbeleid.

door Pieter Jespers

De voornaamste reden waarom onze rector en vele onderwijsinstellingen met hem pleiten voor Engelstalige opleidingen luidt 'internationalisering'. Opvallend is echter dat de KU Leuven nog uitzoekt welke richting de faculteiten precies uit willen met het verengelsen van hun programma's als hefboom voor die internationalisering. Taalkundigen die zich daarmee bezighouden lijken af te stevenen op een gulden middenweg, waarmee we ver genoeg wegblijven van 'Nederlandse toestanden'.

Nederlandse toestanden

Volgens Annette de Groot, emeritus hoogleraar Taalpsychologie aan de Universiteit van Amsterdam, is de invoering van Engelstalige opleidingen in Nederland zonder voorafgaand onderzoek gebeurd: 'Er is heel weinig literatuur over de effecten van Engelstalig onderwijs op de Engelse taalvaardigheid van studenten. En voor zover die er al is, wijst die niet uit dat er een positief effect is.'

In Nederland regelt een wetsartikel uit 1991 de instructietaal in het hoger onderwijs. Wanneer de onderwijskwaliteit of de herkomst van studenten ertoe noodzaakt, mag men een vak in een vreemde taal geven en examineren. Die uitzondering wordt wel ruim geïnterpreteerd: in het academiejaar 2017-2018 was 23% van de bachelors en 74% van de masters Engelstalig. Vorig jaar waren ze samen goed voor maar liefst 58% volgens de Groot.

Leeftijd speelt geen rol

'Collega's van mij hebben in hun onderzoek gekeken naar het niveau van het Engels en het Frans in het eerste, het derde en het laatste jaar van het secundair onderwijs. Zij zagen dat het niveau van het Engels van bij de start al hoger lag dan de kennis van het Frans, ondanks het feit dat men met Frans al in het vijfde leerjaar of nog vroeger start', stelt Alex Housen, decaan van de Faculteit Letteren aan de VUB. Ook *The European Survey on*

Language Competences (2015), die luister-, lees- en schrijfvaardigheid toetste, bevestigt dit: *'Even in educational systems where English is the second foreign language, the performance in English tends to be higher than in the other language tested.'*

Elke Peters, hoofd van de onderzoeksgroep Taal en Onderwijs aan de KU Leuven, verwijst tot slot naar recent onderzoek in Duitsland en Zwitserland. Daar onderzocht men wat er gebeurt wanneer kinderen vroeger of later starten met het leren van een vreemde taal, omdat men in deze landen al sinds 2006 en 2004 respectievelijk het vak Engels op de lagere school heeft. 'Op de leeftijd van dertien zie je nog verschillen tussen kinderen die het Engels al dan niet op de basisschool kregen. Maar tegen het einde van het secundair hebben zij die geen Engels kregen in het lager de groep die het wel kreeg volledig ingehaald', vertelt Peters.

'Wij hebben altijd gezegd dat een taalbeleidsvisie op Engels of Nederlands faculteitsspecifiek is'

Kris Van Den Branden, verantwoordelijke specifieke lerarenopleiding Letteren

Niet de leeftijd geeft de doorslag, wél de intensiteit of de uren taalonderricht: beter drie uur in het middelbaar, dan eentje in het lager.

Belang van onderwijstaal

Volgens de Groot vergroot de Engelse taalvaardigheid niet noemenswaardig door vakken in het Engels te geven: 'Er zijn daarvoor veel betere manieren. Stuur studenten bijvoorbeeld naar Engelssprekende landen.' Kris Van den Branden, verantwoordelijke voor de Educatieve Master Talen aan de KU Leuven, meent dat onderwijs toch ook een rol speelt. In 2017 was hij promotor van een review studie die peilde naar de effecten van vreemdetalenonderwijs in opdracht van de Vlaamse overheid. 'Onderwijs helpt je enerzijds

om correcter volgens de normen van de taal te spreken en te schrijven. Anderzijds leer je de vreemde taal gebruiken om zakelijker en academischer te schrijven en literatuur beter te begrijpen en te nuanceren. Bovendien krijg je meer inzichten in hoe de taal is opgebouwd.'

Housen beaamt: 'Ons onderzoek toont ook dat de basiskennis van het Frans en het Engels bij kinderen in het secundair onderwijs hoger ligt bij het Engels dan bij het Frans. Alleen wanneer het gaat om formele en geschreven teksten, zag je dat het Engels niet beter was dan het Frans. Daarvoor helpt Engels in het hoger onderwijs wel.'

De faculteit beslist

Sinds 2016-2017 ontwikkelt de KU Leuven een taalbeleid om de '21e-eeuwse taalcompetenties nodig voor arbeidsmarkt, maatschappelijk en persoonlijk leven' aan te leren en 'de slaagkansen

en academische output van studenten te verhogen'. Van den Branden werkte samen met collega Lieve De Wachter (Instituut voor Levende Talen) aan dit universiteitsbrede 'Talenbeleid aan de KU Leuven'. In het project werden ze benaderd door een aantal faculteiten met vragen over welke richting men uit moet met het Engels in hun opleidingen. 'De faculteit Ingenieurswetenschappen heeft ons bijvoorbeeld gevraagd of we kunnen nagaan wat hun studenten eigenlijk nodig hebben aan taalvaardigheid Engels en in welke mate we hen daarop moeten voorbereiden.' De vraag 'wat met het Engels aan de KU Leuven?' wordt dus helemaal nog niet zo lang gesteld.

'Wat ook uit het rapport bleek, is dat studenten meer ondersteuning verwachten van de faculteit,'

zegt Van den Branden. 'Het was bijvoorbeeld heel opvallend dat wij aan de KU Leuven beschikken over een schrijfcentrum aan het ILT, maar een heel aantal studenten hun weg daar onvoldoende naartoe vinden. Ook voor het Engels.'

'Ongeveer 3000 Engelse woorden kennen kinderen nog voor ze hun eerste les Engels hebben gehad'

<i>Elke Peters, hoofd onderzoeksgroep Taal en Onderwijs</i>

Geen excuus voor taalpsychologe aan de Artevelde Hogeschool Heleen Vander Beken: 'We kunnen er niet omheen dat leerlingen in hun academische bachelor het Engels voldoende moeten beheersen om vakliteratuur te kunnen opzoeken. Als je dat niet doet, dan creëer je leerlingen die informatie niet zelfkritisch kunnen opzoeken. Waar ik dan weer geen voorstander van ben, is om in het eerste jaar al heel veel vakken in het Engels te geven.'

Onderwijskwaliteit niet noodzakelijk in het gedrang

De studiesnelheid van Engelstalige vakken

gaat bij eerstejaars 17% naar beneden. 'Dat is onderzocht door collega's met een *eyetracking* studie, het monitoren van oogbewegingen dus', stelt Vander Beken. 'Die resultaten verkregen we voor zowel lezen als studeren.'

Uit haar eigen onderzoek - waarmee ze deelnam aan de PhD Cup 2019 – blijkt wel dat studenten Engelse leerstof niet even goed kunnen reproduceren als Nederlandse leerstof, bijvoorbeeld in een open essayvraag. Het ligt daarbij niet aan gebrekkige Engelse schrijfvaardigheden, maar aan de herinnering zelf. Want studenten die Engelse leerstof moesten verwerken en in het Nederlands mochten antwoorden scoorden niet significant beter dan zij die in het Engels moesten antwoorden. Details onthouden is dan weer geen probleem: ook na een maand konden studenten die Engelse teksten studeerden onder tijdsdruk even goed waar/niet waar-vragen beantwoorden, als zij die de tekst in het Nederlands lazen. 'Onze bevindingen zijn wel beïnvloed door tijdsdruk. Als mensen alle tijd krijgen, ligt dat anders', nuanceert Vander Beken.

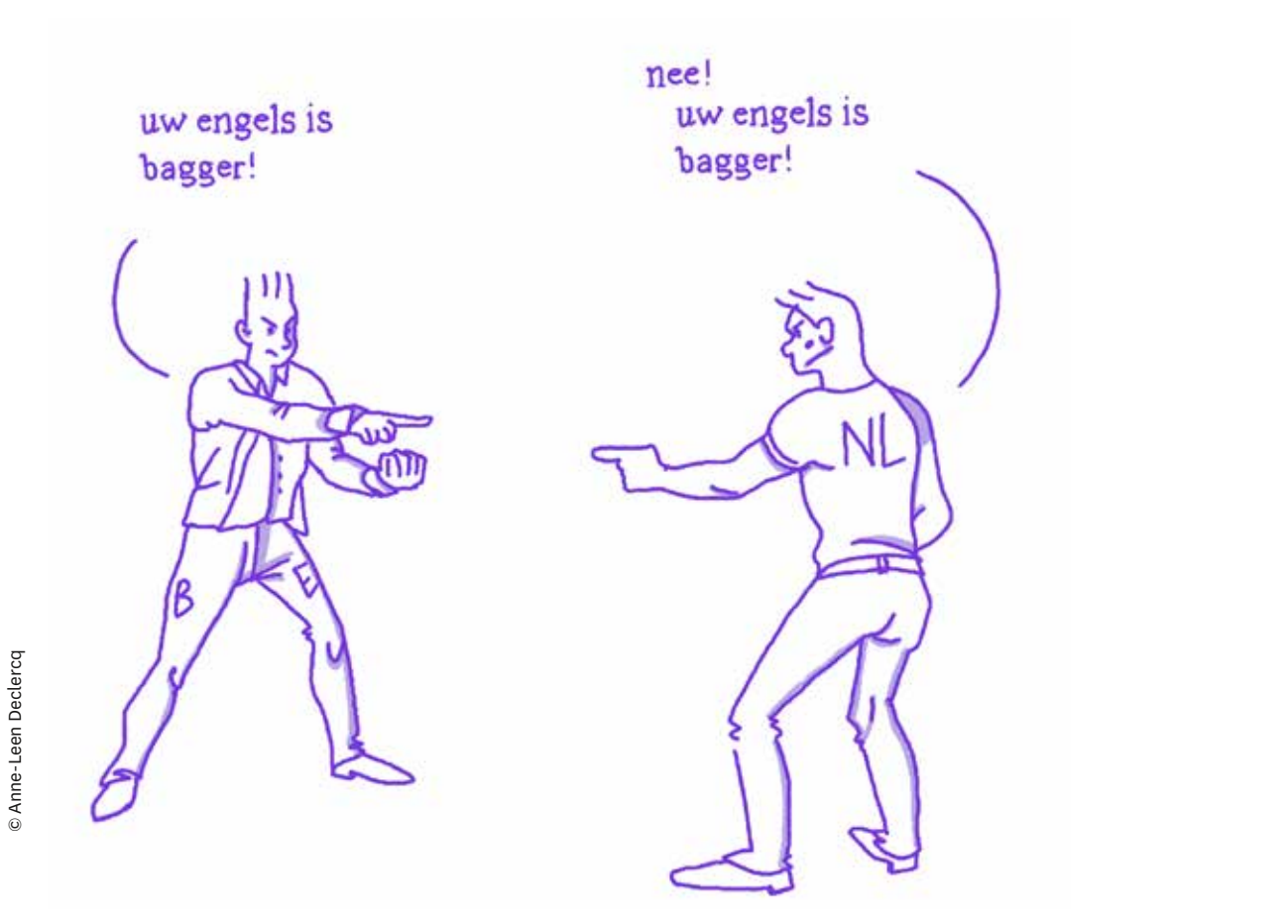
Daarom is ze van oordeel dat de onderwijskwaliteit niet hoeft te lijden onder verengelsing: 'In de ECTS-fiches staan vaak studie-uren en dan kan je kiezen: vergroot je het aantal uren of geef je minder leerstof?' De Groot verwijst echter naar *a systematic review of English medium instruction in higher education*, een overzichtsstudie die vorig jaar verscheen. Daaruit blijkt dat studies die kijken naar de effecten van het Engels als instruc-

tietaal in het hoger onderwijs alle kanten uitgaan wat betreft hun bevindingen. Daardoor zijn de gevolgen voor de onderwijskwaliteit volgens haar niet voldoende uitgeklaard.

In 2017-2018 was in Nederland 23% van de bachelors en 74% van de masters Engelstalig

Aurea mediocritas

Vander Beken vindt het debat te gepolariseerd: 'Laat het gewoon afhangen van de relevantie. Het is onnozel om een ingenieur niet te leren werken in het Engels. Maar als je een filosoof hebt die Nederlandse of Duitse teksten moet kennen om te werken, dan moeten we niet honderd percent overschakelen naar het Engels.' Van den Branden sluit zich daarbij aan:'Men moet analyseren in welke mate studenten op de arbeidsmarkt en in bedrijven terechtkomen waarin ze Engels echt moeten gebruiken en zich dan de vraag stellen wat ze precies met dat Engels moeten doen en hoe je ze tijdens die opleiding gericht daarbij kan ondersteunen. In het taalproject hebben wij altijd gezegd dat een taalbeleidsvisie op Engels of Nederlands faculteitsspecifiek is.'

De Weegschaal: chocoladebroodjes

Gehaaste studenten laten hun grootse ontbijtambities vaak varen voor een koffiekoek en een geliefde dosis cafeïne. Welke Leuvense bakkerij biedt het beste chocoladebroodje om hun honger te stillen?

door [Jeremy Van Weyenbergh](#)

Luchtig bladerdeeg, chocolade die zodanig smelt dat je erover kan nadromen tijdens je ochtendcolleges en een eerste hap die je even al je deadlines doet vergeten: het ideale chocoladebroodje moet aan al onze wensen voldoen. Wij gingen op zoek naar de primus inter pares van de Leuvense bakkers en vertellen je terloops wie van hen best nog eens tijd vrijmaakt voor wat afleveringen van SOS Piet.

© Bavo Nys

Evers

We steken onze zoektocht van wal bij bakkerij Evers. Wat meteen opvalt is het suikergehalte van de koffiekoek: volgens sommige panelleden

Wat hebben we vandaag geleerd van Vangrootloon? Dat je beter naar een andere bakker gaat

overheerst dit de smaak van het boterachtige bladerdeeg. Toch kan het broodje ook onze zoektauw niet overtuigen. Bovendien smelt de chocolade niet, maar blijft hij eerder een harde balk in ongebalanceerd deeg.

Au Flan Breton

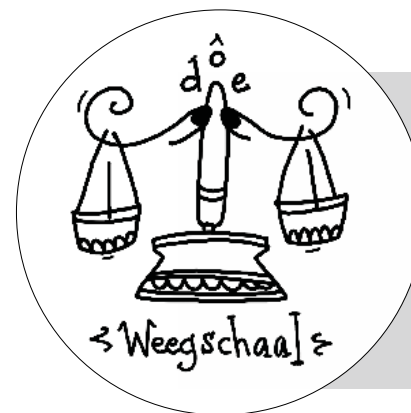
Vervolgens proeven we een stukje viennoiserie van het filiaal van bakkersketen Au Flan Breton in de Tiensestraat. Het deeg kruijmt tamelijk sterk uit elkaar, wat best rommelig kan zijn, maar natuurlijk typerend is voor een chocoladebroodje. Het gebakje overtuigt ons door zijn botersmaak, maar de chocolade overheerst. Dit vormt zeker geen nadeel: de nasmaak van de chocolade en het deeg kunnen de meeste van onze hongerige proefkonijnen overtuigen. Hoewel een enkeling de chocolade te hard vindt, komt Au Flan Breton als winnaar uit de bus.

Carrefour

Tijd om een supermarkt aan de test te onderwerpen. Carrefour Express in de Naamsestraat houdt haar broodjes warm, wat we erg appreciëren op een koude ochtend. Een logisch gevolg is dat de chocolade wat zachter is en eerder de textuur heeft van chocopasta. De smaak en textuur van de ster der gebakjes zitten goed: 'niet te zoet, niet te bitter en niet te hard'. Het broodje zelf is aan de buitenkant krokant, bijna knapperig. Het panel bevindt zich ook hier niet op een lijn: volgens de ene is het chocoladebroodje te hard gebakken en wat te vet, iemand anders vindt het deeg dan weer geslaagd luchtig.

Vangrootloon

Bij bakkerij Vangrootloon is het chocoladebroodje niet waarop we hopen. Het broodje ziet er goedkoop uit en lijkt op een voorverpakte

De Weegschaal

Waar vind je in Leuven het meest smakvolle studentenvoer? Wij wegen het voor je af. Deze week: chocoladebroodjes!

koffiekoek. Opvallend, vindt een van de panelleden: 'Staat die niet bekend als een goede bakker?' 'Nee, die staat bekend als een bekende bakker,' luidt het. De chocolade is veel te hard, wat het panel niet kan bekoren. Pijn au chocolat, zeg maar.

'Ik eet een chocoladebroodje voor de chocolade, anders zou ik wel een croissant eten', haalt een van onze panelleden aan

De koffiekoek heeft een sandwichachtig deeg en is aan de droge kant. Een duik in het archief van Vlaamse klassieker SOS Piet leert ons dat dit eventueel te wijten is aan een botertekort, waardoor het deeg niet krokant kan worden. Een niet-bladerend bladerdeeg heeft dan wel het praktische voordeel dat het broodje niet kruijmt, maar punten scoort Vangrootloon er niet mee. Wat hebben we vandaag geleerd? Dat je beter naar een andere bakker gaat.

Sint-Jacob

Het broodje van bakkerij Sint-Jacob valt redelijk in de smaak. Hoewel ook hun chocolade wat te knapperig is voor een gebakje, scoort hun chocoladebroodje in zijn geheel middelmatig: het is groot in verhouding tot de prijs en het heeft een goede textuur. De buitenkant van het broodje is iets harder gebakken, maar dat stoort niet. Hun gebakje is eerder iets voor een zoektauw, maar meer gebalanceerd dan dat van Evers.

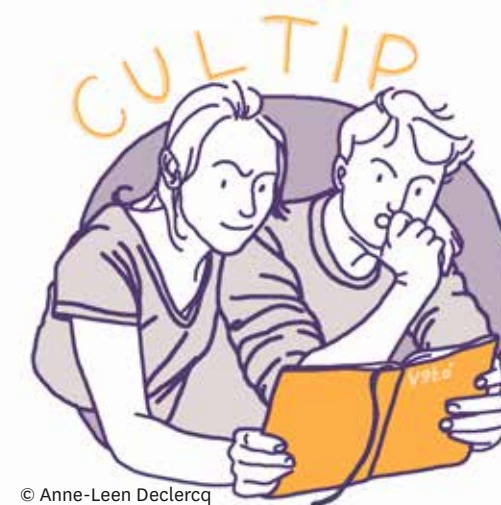
Van Huyck-Vandenplas

Het chocoladebroodje is ook bij deze bakkerij geen schot in de roos: de chocolade is ook hier te hard, een storende rode draad bij het sample dat wij hebben vergeleken. De chocolade is nochtans belangrijk: 'Ik eet een chocoladebroodje voor de chocolade, anders zou ik wel een croissant eten', haalde een van onze gefrustreerde panelleden aan. Het deeg heeft iets weg van dat van Vangrootloon.

Een pluspunt, naast de vriendelijke bediening, is dat deze kleine bakkerij geen deel uitmaakt van een keten. Met je aankoop steun je bijgevolg de lokale economie, maar gelukkig kan dat even goed door iets anders uit hun aanbod te selecteren, zoals hun lovenswaardige appelcrumble of chocolade-crèmekoek.

Prijs chocoladebroodje

Evers	1,20
Au Flan Breton	1,20
Carrefour	0,90
Vangrootloon	1,40
Sint-Jacob	1,20
Van Huyck-Vandenplas	1,00

© Anne-Leen Declercq

door [Marie Coppens](#)

Het Koninkrijk van Henry Darger - 30CC/Minnepoort

Dinsdag 26 november, 20u00

Ken je Henry Darger? Wellicht niet. Hij leek een normaal leven te leiden. Tot hij in 1973 sterft en twee huiseigenaars zijn flat leeghalen. Daar ontdekken ze een enorm oeuvre: een epos van meer dan 30.000 pagina's vergezeld van 300 schilderijen. Televisiester Lynn van Royen, auteur Peter De Graef en regisseur Thomas Janssens zetten dat bijzondere leven om in een theatervoorstelling die lovende recensies ontving. Op dinsdag 26 november stranden ze in Leuven waar ze Henry's lang verborgen kunst in de spotlights van de Minnepoort opvoeren.

De Korst: het einde - Parthenonzaal, MSI 03.18

Donderdag 28 november, 20u30

Film liefhebbers, spits de oren: op donderdag 28 november vindt de ultieme ontknopning van de *De Korst*-trilogie plaats. Die cyclus van postmoderne, tragikomische detectivefilms is gemaakt door Juvenalis, een ironisch productiehuis van een enthousiaste groep studenten Taal- en Letterkunde. Enkele jaren geleden brachten ze hun eerste film uit met hier en daar beroemde Leuvenaars en professoren. Zo verschijnen Rik Torfs en rector Luc Sels op het scherm!

Jazz op zondag: STUK invites LUCA Jazz - STUKcafé

Zondag 1 december, 21u00

Zondag en jazz. Die combinatie is wekelijks het toetje van het weekend in STUKcafé. 1 december is daar geen uitzondering op. Deze keer is het podium voor de studenten van de jazzafdeling van LUCA. Zij schotelen je een zwoele jamsessie voor, die contrasteert met de grillige decemberkoude. Daarbovenop is het optreden helemaal gratis!

Movies at Lokation: Lost in Translation - Anatomisch Amfitheater

Dinsdag 3 december, 20u00

LOKO vertoont in het thema 'Far From Home' gratis de film *Lost in Translation*. Die Amerikaans-Japanse tragikomedie uit 2003 schetst de vriendschap tussen twee onbekenden, die verloren in zichzelf in een anonieme stad leven. Deze vertoning vindt plaats in het Anatomisch Amfiteater, een historische zaal waar in 1744 dissecties werden uitgevoerd door de studenten Geneeskunde.

M-useumnacht - Museum M

Woensdag 4 december, vanaf 19u00

Ontdek tijdens de M-useumnacht de vaste collectie, werken van de Franse kunstenares Béatrice Balcou, het organische oeuvre van Nel Aerts of de meer dan honderd middeleeuwse beeldhouwwerken van Borman. Prikkel ondertussen je creatieve cellen tijdens een workshop origami of zoek *Brik Tu-Tok* op voor rauwe en absurde teksten vol nonsens, of maak kennis met de Nederlandstalige droompop van *monokimono*. Dans tot slot op de beats van *Illament!* Gratis met je cultuurkaart.

Open Mic - Het Depot

Woensdag 4 december, 20u00

Treed in de voetsporen van Selah Sue, Milow of Frank Vander Linden en laat Leuven op woensdag 4 december horen waarmee je muzikale geest bezig is. Wordt jouw demo geselecteerd, dan krijg je tijdens de maandelijkse Open Mic avonden carte blanche op het podium van Het Depot. Vergeet vooral je stembanden, gitaar of ander geliefd instrument niet. Nog niet overtuigd? Geen optreden zonder publiek: kom gratis langs en laat je verleiden door zowel opkomend jong talent als geofende muzikanten.

Concert: Jan Verstraeten - STUK

Donderdag 5 december, 22u00

Als graficus en muzikant hoort Jan Verstraeten thuis op het podium van *Kortfilmfestival Leuven*. Oorspronkelijk wou hij met zijn project *Moon Face* een film maken. Het resultaat werd een betoverende single met een grafisch sterke videoclip. Deze getalenteerde man met zachte stem voert je op 5 december met zijn filmische indiepop naar een betoverende wereld waar geen deadlines heersen, maar beeld en muziek samenvloeien.

13e Vlaamse Improcup - Aula Pieter De Somer

Vrijdag 6 december, 20u00

De Vlaamse Improcup is toe aan haar 13e editie. Op vrijdag 5 december zakken tien gezelschappen uit alle uithoeken van Vlaanderen af naar Aula Pieter De Somer. Daar strijden ze, zonder script maar met een creatieve geest, voor de beker. Wat er die avond precies staat te gebeuren, weet niemand. Dat het onderste uit de kan wordt gehaald? Wees maar zeker. ☺

artikel > De Mosterdpot: Siona Houthuys

Podcastpret met Audiocollectief SCHIK

Niets ontstaat uit niets. Daarom gaat *Veto* met De Mosterdpot op zoek naar de inspiratiebronnen van artiesten uit allerhande kunsttakken. Waar haalde Audiocollectief *SCHIK* de mosterd voor hun podcasts?

© Anne-Leen Declercq

selijk gedrag bepalen. Ze maken bijvoorbeeld stukken over wat angst precies is en zoeken zo naar verhalen van mensen met extreme fobieën. De manier waarop zij hun voice-overs schrijven en mensen interviewen is heel inspirerend geweest voor ons. Het is onmogelijk om slechts een aflevering te kiezen. Luister naar alles.'

S-Town (Brian Reed)

'S-Town is een audiokunstwerk in zeven delen, allemaal gelijkwaardige componenten in het verhaal van één man: John B. McLemore. Hij is een horlogemaker die de redactie van de show *This American Life* contacteerde om met producer en onderzoeksjournalist Brian Reed een vermeende moord te onderzoeken. De voiceovers zijn baanbrekend. S-Town was een van de eerste keren dat een non-fictioneel audioverhaal in romanvorm, bol van metaforen verscheen. Wij benaderen die vorm zelf ook in onze podcasts.'

Radiolab: The Truth (Lea Thau)

'Strangers is een podcastreeks met allemaal waargebeurde verhalen. Als ik een aflevering moet kiezen die mij het meest heeft geraakt, dan is dat zeker *The Truth*. De host, radioproducer Lea Thau, laat een vrouw een uur lang vertellen zonder voice-over. Dat klinkt saai, maar het is de spannendste audioaflevering die ik ooit heb beluisterd – ik zat constant op het puntje van mijn stoel. Het interview is zo beeldend, alle zintuigen komen voor in die vertelling. De vrouw vertelt over hoe ze de man van haar leven ontmoette, maar dan wordt hij beschuldigd van incest met haar dochtertje. Ze gaat in een zenuwslopend verhaal op zoek naar de waarheid.' ☺

Invisibilia (Alix Spiegel, Hanna Rosin & Lulu Miller)

Siona Houthuys: 'Onze grootste invloed is misschien wel het psychologische *Invisibilia*. Enkele geniale maaksters hebben het over de onzichtbare krachten die het men-

door Mathieu Lonbois

Audiocollectief *SCHIK* maakt binnenlandse furore met audioverhalen *Bob*, een mysterieuze romance, en *El Tangaru*, een podcastserie over oude wiewerelden en gestoorde geesten. Het trio bestaat uit Nele Eeckhout, Mirke Kist en Siona Houthuys, die na hun studie Woordkunst aan het Antwerps Conservatorium de grens begonnen opzoeken tussen radio, documentaire en theater. Siona Houthuys tipt drie oorstorende podcasts. 'Stuk voor stuk Amerikaanse voorbeelden die het klassieke radiodocumentaire format willen doorbreken.'

Cursiefje

Opruimbedrog

door Vincent Cuypers

Andermaal is gebleken hoe niets is wat het lijkt. Enkele dagen geleden haalde de Japanse opruimgoeroe Marie Kondo weer de wereldpers. Deze keer niet met opruimen, maar met rommel.

Na overal ter wereld mensen de stuipen op het lijf te jagen met haar opruimdrift, waarbij alle als overbodig gekenmerkte spullen onverbiddelijk de deur uit moesten, komt ze nu met een webwinkel waarin ze zelf allerlei overbodige spullen verkoopt. Je moet maar durven. Wereldwijd – tot in gerenommeerde bladen als *Die Welt*, *The Wall Street Journal* en *Libération* – klinkt dan ook de kritiek over onder meer de stemvork (\$50), de lelijke vaas (\$55), en de koperen onderzetter (\$75) die het mens ons voor grof geld wil aansmeren. Alsof we heel de tijd hebben zitten opruimen om ons huis vol te kunnen zetten met háár spullen.

Het zegt weer iets over de kwaliteit van onze media dat ze nu pas inzien dat Marie Kondo een bedriegster is: ik voel al veel langer nattigheid. Een ander heeft er uiteraard mee te maken dat mensen als zij brandstof geven aan moeders, vaders en andere kwaadwilligen die het op mijn kamer gemunt hebben, waar, toegegeven, boeken, kranten en allerlei papieren zich wel eens opstapelen, maar Kondo's theorie snijdt gewoon geen hout. Men moet alles weggooien, wat geen warm gevoel, geen *spark of joy* geeft, maar een echte rommelmaker heeft dat warme gevoel nu eenmaal bij alles, dat is juist het probleem. Het erge is dat Kondo ditzelfde argument ook gebruikt om haar webwinkel te verdedigen – de spullen die er te koop staan, zouden ons wel degelijk een warm gevoel moeten geven. Helaas, ook voor haar, is met dit argument nog nooit een opruimlustige huisgenoot overtuigd.

Hoe dan ook is de vraag zoals steeds waar de schuld ligt: bij het geniale maar doortrapte opruimeisje, of bij de domme consument, die zich keer op keer laat vangen? De wet van vraag en aanbod lijkt, buiten voor wat noodzakelijke producten betreft, een misvatting. In onze maatschappij wordt namelijk voor het meest waardeloze aanbod artificieel een vraag gecreëerd, en wij gaan daar blind in mee. Want er was voor de webwinkel al sprake van bedrog: hoe kan iemand die een lege living predikt een eindeloze reeks dure boeken uitgeven, vaak van groot formaat, die zelf heel wat plaats innemen op je salontafel of in je boekenkast? Gelukkig is het zo dat, wanneer een verstokte rommelmaker Kondo's principes volgt, die opruimboeken – die alles behalve *a spark of joy* geven – als eerste de deur uit vliegen, waarna het probleem is opgelost. Ongeruimd staat netjes. ☺

'Mijn hemel ontbreekt'

© Bavo Nys

NAVRAAG

Paradise Blues bracht theatermaakster Jessa Wildemeersch van paradijs naar inferno en terug. De voorstelling valt middenin cultuursubsidiestrijd. 'Ik ben de ochtend van de première nog gaan protesteren.'

door Remo Verdickt en Ana Van Liedekerke

Jessa Wildemeersch studeerde aan Studio Herman Teirlinck in Antwerpen en The Actors Studio Drama School in New York. Ze is oprichtster van productiehuis les yeux bleus. Voor Den Beer heeft mij gezien keerde ze met Sien Eggers en Sofie Palmers Tsjechovs *Drie zusters* binnenstebuiten.

Nu is er *Paradise Blues*, een persoonlijke zoektocht naar het hiernamaals. Veertig hemels heeft Jessa gezocht: veertig mensen met een andere visie op het hiernamaals. Daarmee is ze naar een Italiaans eiland getrokken. Om te schrijven, tot een mysterieuze archeoloog daar een stokje voor kwam steken.

We spreken haar de tweede dag van de opvoeringen. De ochtend van de première is ze nog in Brussel gaan protesteren tegen de Vlaamse cultuurbesparingen. Op de achtergrond van ons gesprek klinkt de vriendelijk vervreemdende muziek van Steven De Bruyn, met wie Jessa de voorstelling maakt.

Ben je voor deze voorstelling vanuit een basisidee begonnen?

Jessa Wildemeersch: 'De directe aanzet was het boek *Forty Tales of the Afterlife*, van de Amerikaanse neuroloog David Eagleman. In veertig kortverhalen beschrijft hij daarin evenveel mogelijke hemels. Het is een heel geestig, speels boek, en dat inspireerde mij wel want ik vond zijn reflecties over de hemel ook een commentaar over hoe we nu leven. Zo ben ikzelf met veertig mensen gaan praten om vanuit uiteenlopende religieuze en culturele achtergronden verschillende visies op de hemel te verzamelen.'

'We zitten dan met beleidsmakers die niet meer in de spiegel willen kijken'

Heb je dan steeds specifiek mensen met een andere achtergrond gezocht?

'Ik was op dat moment op tournee met een andere voorstelling in het buitenland. Ik kwam op erg verschillende plaatsen: India, enkele Afrikaanse landen, Noord-Amerika. Toen ik een

Inuitvrouw naar 'hun' perspectief vroeg, zei zij vlakaf dat er evenveel Inuitperspectieven als Inuits zijn. Dat deed mij realiseren dat dat voor alle mensen geldt.'

Wat is jouw eigen visie op het hiernamaals?

'Doorheen heel de voorstelling is dat de zoektocht. Ik ben vanuit Eagleman vertrokken, eerder dan dat ik een concreet beeld had over het hiernamaals. Ik ben onderweg wel mezelf tegengekomen. Ik wist dan wel hoe het met al die mensen zat, maar kreeg het gevoel: "Mijn hemel ontbreekt in die zoektocht." Bovendien sprong ik altijd over de dood heen.'

'We hebben het over het hiernamaals en fantasie maar als je erbij stilstaat moet je ook wel door de dood. Een hiernamaals is een gevolg van eindigheid. Ik merkte dat ik het daarmee moeilijker had dan gedacht. Om mijn eigen hemel te vinden moest ik dan ook mijn eigen hel tegenkomen, mijn angsten in de ogen durven kijken.'

Hoe ging dat in zijn werk?

'Ik heb een heleboel mensen geïnterviewd en met dat materiaal naar een Italiaans eiland getrokken. Onderweg kwam ik een fascinerende archeoloog tegen, die ik weliswaar mocht interviewen maar niet opnemen. In de vorige interviews was altijd een veiligheid ingebouwd, ik kon ze steeds herbeluisteren. Dat kon in die ontmoeting met die archeoloog niet, waardoor ik gedwongen werd veel scherper te luisteren, veel meer mezelf zintuiglijk open te stellen.'

'Daarnaast had ik Dante's *Divina Commedia* mee en dat is echt op mij beginnen inwerken, zeker het eerste deel, het *Inferno*. Ik zat na die ontmoeting met die archeoloog alleen op dat eiland en werd echt geconfronteerd met mijn eigen angsten. Vooral ook een doodsangst.'

Ben je daarvoorheen nooit mee bezig geweest?

'Jawel, maar ik wist niet dat door in een project te stappen over het hiernamaals ik dat zou tegenkomen. Want ik zou nooit aan zoiets beginnen met de bedoeling ook eens te kijken naar waar ik bang voor ben. Dat is mij overvallen.'

In de perstekst staat een quote van Kate Tempest: 'Total existence needs meaning and myth.'

'Dat had ook met die reis naar Italië en Dante te

maken. Wanneer je durft te kijken in het verleden en naar de mythes en dat plaatst tegenover een hedendaagse samenleving, dan kunnen gewone dingen ook mythische proporties aannemen of het gewone overstijgen. *Total existence*, ik heb het gevoel dat we ook maar mensen zijn in een hele cyclus van tijden. Door terug te kijken en te begrijpen wat er voor ons is gepubliceerd, kunnen we dat meepakken. Als je het hiernamaals wilt bestuderen, moet je achterom kijken en via het verleden iets van de toekomst begrijpen.'

'Als we ophouden als maatschappij te geven zonder dat we iets terug verwachten, verstikken we onszelf'

Is je voorstelling dan een soort tegenreactie op een maatschappij die die mythes en verhalen minder aandacht geeft?

'Misschien geen tegenreactie, maar meer een uitnodiging. Een uitnodiging om in de kleine dingen ook het grote te zien. Je hebt altijd een micro-en macroperspectief. Wat dichtbij is, lijkt ver en wat veraf is, is dichtbij.'

Wanneer er in cultuur wordt geknipt, krijg je nog minder ruimte om die verhalen te vertellen.

'Ik denk dat verhalen vertellen een van de eerste beroepen ter wereld was. Kunst kan niet alleen licht doen schijnen op bepaalde zaken, kwetsbaarheden of schoonheden, maar soms ook echt een waarheid aan het licht brengen. Als je een samenleving hebt die daar niet meer naar wil luisteren of daar de waarde niet van inziet, kun je je daar vragen bij stellen. We zitten dan met beleidsmakers die niet meer in de spiegel willen kijken, eigen angsten en onzekerheden ontwijken, maatschappelijke ongemakken wegzuiven met een "het komt wel goed" of "we doen wel door".'

'Wanneer we in een samenleving terecht komen waar alleen de sterken overleven, we alleen de succesverhalen zien en horen en wie kwetsbaarder is aan de kant wordt geschoven, dan zijn we

op sterven na dood. Zo werkt het leven gewoon niet. (*lacht triest*)

'*Storytelling* is nochtans echt een hip fenomeen. Het wordt op alle mogelijke manieren ingezet bij de grote banken en in de reclamewereld. Maar dan wel steeds om profijt te genereren, effect te creëren. Men laat via een verhaal mensen een product kopen of een bank ondersteunen.'

'In de kunsten vertellen mensen daarentegen verhalen zonder winstbejag. Er is een soort van geven zonder dat er iets voor moet teruggekregen worden. Ik denk dat als we daarmee ophouden als maatschappij - geven zonder dat we iets terug verwachten - we ons gaan verstikken, dat het voor onze kinderen een hel wordt. Daarom is het noodzakelijk dat er geïnvesteerd wordt in kunst.'

Naast op de planken was je recent ook te zien in de tv-series *Gent West en Callboys*. *Dragen bepaalde projecten of disciplines je voorkeur?*

'Ik leef van theater, door te schrijven, spelen en maken, maar tegelijkertijd vul ik dat aan met werk in televisie en film. Dat vind ik ook heel tof. Ik werk heel graag met goede regisseurs zoals Jan Eelen van *Callboys*. Dat zijn cadeaus die ik niet zou willen missen.'

Zit daar dan een concreet plan achter, of maak je keuzes op basis van je eigen inspiratie?

'Beide. Met het idee voor *Paradise Blues* liep ik bijvoorbeeld wel al een tijdje rond, maar het Nieuwstedelijk, dat het produceert, had nu pas

plaats in haar programmatie. Dat is zoeken; soms plannen we twee à drie jaar op voorhand een project. Dan is het ook de kunst om dat project levend te houden. In mijn geval is dat goed want dan heb ik tijd om research te doen, en als andere dingen op mijn pad komen, dan ga ik daar gewoon impulsief in mee.'

Zie je in alle voorstellingen die je maakt een overkoepelende gedachte of een terugkerende drive?

'Ik zie wel een existentiële vraag, het vertrekken vanuit een leegte, het niet-weten. Ik vind de existentialisten fantastisch om te lezen, maar word daar ook altijd heel bang en ongemakkelijk van. (*lacht*)'

'Het is niet dat ik dan grote existentiële voorstellingen maak, maar ik merk wel dat dat mijn drijfveer is. Ik kan mij moeilijk verhouden tot de idee van vergankelijkheid, maar ik probeer dan wel het bestaan te vatten door juist te kiezen voor een vertelvorm die vergankelijk is. Theater is bij uitstek voorbij als het doek valt. Het bestaat alleen op het moment dat je het beleeft.'

Daarnaast heb je ook nog eens de interactie met publiek en tegenspeler.

'Ja, die ontmoeting is nodig. Daarin kan je dan een soort van momentum overstijgen, iets creëren dat tijdloos wordt, momenten waardoor je de vergankelijkheid vergeet. Ik denk dat dat de reden is waarom ik theater maak en waarom het voor mij zo belangrijk is. Dat mensen samen komen, samen in een ruimte zijn, samen ademen,

samen beleven.'

'Als alles wordt gedigitaliseerd en geïndividualiseerd, dan raken we die ontmoeting met elkaar kwijt, terwijl ze essentieel is om als samenleving ons goed te voelen. En constructief te zijn. Opnieuw: "*Total existence needs meaning and myth.*"

'Ik probeer het bestaan te vatten door juist te kiezen voor een vertelvorm die vergankelijk is'

Je hebt die mythes nodig om het dagdagelijkse te kunnen behappen. Dat is wat ik met deze voorstelling ook wil. Ik hoop dat wanneer mensen buiten gaan ze in hun dagdagelijksheid een sprankeltje zielgeluk kunnen ervaren of een hemeltje kunnen zien.'

Wil je soms niet voor eeuwig in de voorstelling blijven?

'Ja ja, dat is zeker. Dat is de valkuil. (*lacht*) In verhalen beginnen leven.'

Heb je soms moeite om dat los te koppelen van je dagdagelijkse of niet-acterende zelve?

'Nee, ik heb altijd een helikopterperspectief en ik ben me bewust van de relativiteit van mijn werk. Maar ik creëer terwijl ik verhalen beleeft.

© Bavo Nys

Mijn verbeelding komt uit mensen die ik ontmoet, situaties, deels ook wat ik fantaseer maar deels ook uit dagdagelijksheid. Dus je kan wel zeggen dat ik altijd gedeeltelijk een beetje in een verhaal leef. (*lacht*)'

'De vraag is: wie wil je een stem geven?'

'Dat is ook nodig. Ik denk dat we dat allemaal doen. Hoe je naar de dingen kijkt, welke selectie je maakt. Je maakt eigenlijk daarin je eigen parcours en je werpt je eigen blik. Maar wat ik doe is dat dan distilleren, in een tekst steken en dan nog eens vertellen.'

Zo kan je inspiratie ook nooit uitgeput raken.

'Vermoeidheid kan wel dodend zijn voor inspiratie. Maar wat ik aan het leren ben is geen onderdeel te hebben. Tijdens het creatieproces moet je

eigenlijk proberen je oordeel weg te denken. Je moet natuurlijk kritisch zijn, maar op bepaalde momenten in het proces moet je kritiek ook loslaten, zelfs de zelfkritiek. Je moet eigenlijk beseffen dat wat er ook op het papier komt, of wat er ook gebeurt of voorbij fladdert, dat dat allemaal waardevol is. Je kan achteraf wel meer een selectie maken.'

'Ik ben dit nog echt aan het leren. Het is nu cruciaal dat ik het overzicht loslaat. (*lacht*) En de chaos durf toestaan. Je hebt een kunstvorm die 'monumentale kunst' genoemd wordt. Ik denk dat ik misschien meer *momentaal* werk. Ik probeer momenten te vatten, licht te schijnen op die momenten.'

Dat momentale vormt wel een paradox in combinatie met de tijdsdruk en deadlines die bij iedere voorstelling horen.

'Ja. maar dat is natuurlijk ook goed, want dat betekent dat je ook iets hebt om naartoe te werken. Ik denk dat dat onmogelijk is als je geen deadline hebt. Om het dan terug over die subsidies te hebben; een kader is gewoon essentieel. Ik heb nu voor de eerste keer een schrijfsbeurs gekregen om een tekst te schrijven. Dan kan je echt zeggen: ik

laat de wereld buiten en ik ga hiervoor. Maar als je een tekst schrijft terwijl je twintig andere jobs doet om de eindjes aan elkaar te knopen, dan kan je je nooit focussen. Het gaat ook niet over veel geld, wel over overlevingsgeld.'

'Het is niet dat acteurs en schrijvers, theatermakers, podiumkunstenaars het grote geld verdienen. We doen het nu al met een minimumloon. Maar het minimum heb je nodig, want anders is er geen zuurstof. Dan kun je eigenlijk ook veel moeilijker groeien. Dat is wat Anne Teresa De Keersmaeker en Ivo Van Hove ook schrijven nu over hun groeiproces. Of zoals ik zeg dat ik eigenlijk nu pas die chaos durf toe te laten, maar dat is omdat ik wel vijftien jaar in een structuur heb kunnen leven van deadlines en opeenvolgende projecten. Je hebt net structuur nodig om te kunnen loslaten. Waar het landschap nu heen wordt gestuurd is chaos en onzekerheid, zeker voor mensen die juist afstuderen. Dat is niet menselijk en ook totaal niet nodig. Want er is geld. De vraag is gewoon: wie wil je een stem geven? Het is een veel ideologischer gesprek dan wat de beleidsmakers doen uitschijnen.'

Ben je zelf mee gaan protesteren?

'Ja. Ik werd wakker en dacht: oh, ik heb première vanavond, maar ik moet toch ook gaan protesteren. Ik had het gevoel dat dat hand in hand ging. De première spelen zonder daar mijn stem te laten horen, kon ik niet echt rijmen. Het heeft me net energie gegeven om 's avonds de voorstelling te kunnen spelen.'

Het valt op hoe heel de sector zich verenigt. Veel mensen die met zeer verschillende dingen bezig zijn en waarschijnlijk ook wel heel verschillende visies hebben op kunst, staan nu op één lijn.

'Ja, maar ik denk dat we tegelijk juist heel hard in onze verschillen moeten leven. Er zijn x-aantal acteurs en podiumkunstenaars, die staan niet allemaal voor hetzelfde. Ze zeggen wél samen: "Wij staan ieder ergens voor en we gaan in onze verschillen ook een soort van *common ground* en tussenruimte zoeken."

'Onderwijs en de zorg gaan ook hard geraakt worden en zijn logische bondgenoten, maar we moeten dat ook verbreden naar andere sectoren: de rechten, economie, alle velden. Dat je niet zegt: "Daar is de boeman en wij zijn de zwakken, wij worden onderdrukt", of "ik ben links, ik wil investeren in een duurzame wereld en ik ben bereid om daarvoor mijn auto op te geven, en ik ben bereid om kleiner te wonen, in tegenstelling tot jij".'

'Dat is niet de waarheid, dat is *een* waarheid. En je kan die leggen naast een koppel dat ervoor kiest om met twee auto's te leven in een villa in een buitenwijk. Ook dat is een waarheid. Samen in gesprek gaan daarover is belangrijk. Want als we blijven in kampen denken, zeggen wat goed en wat slecht is, dan... Het gaat gewoon over samen in dialoog gaan, die tussenruimte vinden. Daar kan zelfs iets nieuw uit komen. In plaats van altijd maar vast te houden aan wat dan jouw waarheid is.' ☺

© Bavo Nys

Ontdek Vlaamsche cultuur, begin en eindig bij Rubens

Misnoegde mannen richten SEMEN op

Na een overaanbod aan politiek correcte studentenorganisaties heeft een groep jongemannen een eigen kring opgericht die focust op 'echte mannelijkheid'.

door Jantje

Voor de naam keken de oprichters naar eigen zeggen niet naar het Oekraïense Femen, maar hadden ze gewoon het acroniem 'Strong Emperical MEN' voor ogen. 'We willen immers terugrijpen naar onze roots', verduidelijkt voorzitter Theo F. 'We willen een vereniging zijn waar mannen nog gewoon zichzelf kunnen zijn. Geen soyboys of onderdrukte sloefen die gezellig thee drinken met hun madam en in groep over hun gevoelens praten.'

'Ook homo's zijn welkom - als ze zich niet te nuchterig gedragen'

Dries V

Terug naar het oermodel waar de man de kostwinnaar is en het nog voor het zeggen heeft, lijkt de insteek van de nieuwe organisatie. 'Begrijp ons niet verkeerd, er is niets mis met die zogenaamde 'nieuwe man', maar wij zouden het vooral jammer vinden als die de echte, stoere man volledig zou verdringen', springt Dries V. zijn voorzitter bij. Die dreigt volgens SEMEN te verdwijnen, of toch op zijn minst een minderheid te worden. 'Dat zou toch echt de wereld op zijn kop zijn,' verzuchten beide leden. 'We moeten ook gewoon af van die zelfhaat die échte mannen voelen.'

Hoewel de groep er vooral wil zijn voor de 'ouderwetse' man, is iedereen in principe vrij om zich aan te melden. 'Natuurlijk, het is niet omdat we het idee van mannelijkheid promoten dat we mensen die hier niet aan voldoen gaan uitsluiten,' klinkt het. 'Ook homo's zijn hier bijvoorbeeld welkom - als ze zich niet te nuchterig gaan gedragen, uiteraard.' Maar ook vrouwen zijn toegelaten. 'Ze mogen gerust aanwezig zijn bij onze activiteiten, maar moeten zich gedisd houden,' knipoogt Theo F. schalks. 'Dat ze ook niet mogen meestemmen over onze activiteiten spreekt voor zich.'

De eerste activiteit van de groep 'Nors pintjes drinken en al je gevoelens opkroppen' staat gepland voor begin december. 'Ideaal zo net voor de kerstperiode,' laat Dries V. weten. 'Zo zijn de mannen meteen getraind om de emoties weg te steken tijdens alle kerstfeestjes en oudjaar.' ☺

JOUW KU LEUGEN HIER

Het knippen van de cultuursubsidies treft helaas ook de KU Leugen. Wil je ons steunen? Stuur dan je grappigste 'memes' of plaatjes op naar kuleugen@veto.be of naar de facebookpagina van de KU Leugen en wie weet komt jouw KU Leugen wel in de volgende editie!

Ham

Inzake cultuur is Jan Jambons
bevatting pijnlijk rechts gekleurd
't Moet toch wel zijn omdat diens naam
ooit door Jan Fabre is besmeurd

Zwangere Guydo Gezelle

Wil je nu al werken om je ouders na de examens trots te maken? Leer Photoshop zodat je je punten vervalst kan doorsturen.

Dries Van Langenhove veroordeelt Nazigroet in Breendonk

"Dit lijkt een complot van de media. Alsof A.H. zich heeft laten betalen om extreemrechts in het diskrediet te brengen"

Ook de gewone werkmens heeft kritiek op drinkcultuur van studenten

Studenten willen enkel zuipen en feesten

Studenten zijn niet meer op zoek naar inhoud. 500 CC aan inhoud, bedoel ik.

Je hebt drinken, en drinken drinken.

Restaurant heeft al meteen spijt van slogan 'Crimineel lekker'

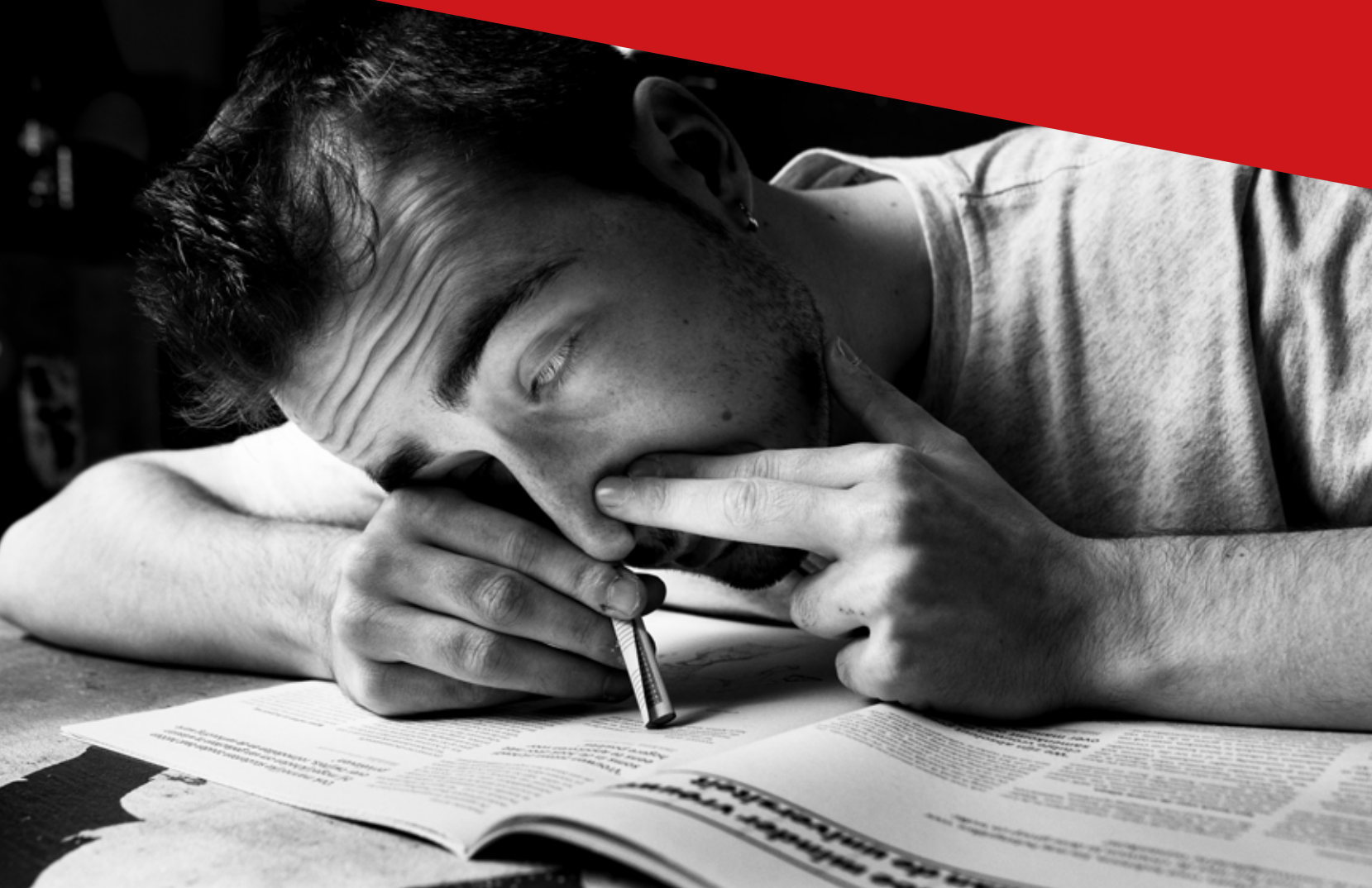
VERRASSEND: Mike Naert (Het Depot) is voorstander van de afschaffing van cultuursubsidies.

Zonder subsidies hadden we nooit van Selah Sue gehoord.

IEDEREEN AAN DE

veto

onafhankelijk studentenblad

elke lijn telt.

Veto zoekt talent. Leer ons kennen tijdens onze redactievergadering. Elke donderdag om 19u bij Veto ('s Meiersstraat 5)

Nog niet uitgelezen?

LEES VERDER OP VETO.BE

colofon

KU Leuven stopt na 30 jaar met Campuskrant

Ana Van Liedekerke
hoofdredacteur
ana@veto.be

Lien De Proost
redactiesecretaris
lien@veto.be

Tijs Keukeleire
redacteur onderwijs
tj@veto.be

Daan Delespaul
redacteur sociaal
daan@veto.be

Pieter Jaspers
redacteur internationaal
pieter@veto.be

Mathilde Dams
redacteur student
mathilde@veto.be

Benno Debals
redacteur onderzoek
benno@veto.be

Margot Delaet en
Mathieu Lonbois
redacteurs cultuur
margot@veto.be
mathieu@veto.be

Arne Van Laetem
eindredacteur
arne@veto.be

Jan Costers
redacteur KU Leuven
jan@veto.be

Anne-Leen Declercq
redacteur beeld
anneleen@veto.be

eindredactie Arne 'seks met dode dieren' Van Laetem, Lien De Proost, Benno 'een ongezonde verslaving aan Coca-Cola' Debals, Mathilde 'onafhankelijk studentenblad Veto' Dams vormgeving Lien De Proost, Ana Van Liedekerke cover Bavo Nys schrijvers Joanna 'meer kikkererwten, minder vlees' Wils, Hilke Pattyn, Ella Deweerdt, Margot Delaet, Mathieu 'mijn fanblog van Het Huis Anubis' Lonbois, Benno Debals, Ana 'samenleven met Arthur' Van Liedekerke, Daan Delespaul, Emiel Roothoof, Pieter Jaspers, Mikhael 'procrastinatie tijdens examens' Efimenko, Tijs Keukeleire, Catharina Wolfs Daan 'een overlastcampagne' Delespaul, Remo 'right wing resistance' Verdickt, Jeremy Van Weyenbergh fotografen Mikhail Efimenko, Maarten Van Malcot, Anne-Leen 'de Kerk' Declercq, Bavo Nys, Joanna Wils, Sofie Dhondt illustratoren Kaylan Saro, Anne-Leen Declercq, Lukas Verstraete, Mikhail Efimenko, Mo Bourgeois, Iris C. Maes KU Leuven Jan Costers, Frank Claikens TVeto Frank Claikens, Maarten Van Malcot, Philip Lammens, Maarten Dascotte

Veto is een uitgave van de Leuvense studentenkoepel LOKO. De standpunten verdedigd in Veto stemmen niet noodzakelijk overeen met de standpunten van LOKO. Wil je hier volgende keer ook vernoemd staan? Kom dan naar onze RV, elke donderdag om 19u op de tweede verdieping in de 's Meiersstraat 5; of stuur een mailtje naar veto@veto.be en beantwoord de vraag 'Voor wat zou jij weleens subsidies willen aanvragen?'

Waarom China de strijd aan het winnen is

Recensie: Paradise Blues

“MIJN LIEFDE
VOOR HET
SCHRIJVEN?

BEDANKT,
MEVROUW
CONIX.”

NORA (23 JAAR)

WORD OOK EEN LERAAR DIE BIJBLIJFT

Wil je leraar secundair onderwijs worden en heb je al een diploma op zak?
Dan zijn de verkorte educatieve opleidingen bij Edu iets voor jou.
Word ook een leraar die bijblijft. Ontdek de opleidingen
in jouw buurt op www.edu-leraar.be

INFO-
MOMENTEN
TUSSEN
3/12 EN
25/1

BY

KU LEUVEN

hogeschool
vives

LUCA SCHOOL
OF ARTS